

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
Bölcsészettudományi Kar

DIPLOMAMUNKA

Aszexualitás és nyelvi diszkrimináció

Témavezető:

Constantinovitsné Vladár Zsuzsa
habilitált egyetemi docens

Készítette:

Sulyok Viktória
Alkalmazott nyelvészet MA
(Interkulturális nyelvészet)

2020

A HKR 336. § ad 76. § (4) c) pontja értelmében:

„... A szakdolgozathoz csatolni kell egy nyilatkozatot arról, hogy a munka a hallgató saját szellemi terméke...”

SZERZŐSÉGI NYILATKOZAT

Alulírott Sulyok Viktória (NVL-478) ezennel kijelentem és aláírással megerősítem, hogy az ELTE BTK Alkalmazott nyelvészet mesterszakján Interkulturális nyelvészet specializáción írt jelen diplomamunkám saját szellemi termékem, amelyet korábban más szakon még nem nyújtottam be szakdolgozatként, és amelybe mások munkáját (könyv, tanulmány, kézirat, internetes forrás, személyes közlés stb.) idézőjel és pontos hivatkozások nélkül nem építettem be.

Budapest, 2020. április 22.

Sulyok Viktória s.k.
a hallgató aláírása

1. Bevezetés	5
2. A kutatásban használt fogalmak, definíciós nehézségek	7
2.1. A kutatói társadalom definíciói	7
2.2. Aszexuális személyek által használt nem hivatalos definíciók	11
2.3. Többségi társadalmi definíciók	15
3. Az aszexualitás mint szexuális irányultság: a dolgozatban használt fogalmi keret	19
3.1. Szexuális és romantikus orientáció	23
3.2. Az aszexualitás előfordulási gyakorisága	24
4. Többségi társadalmi attitűdök és a rájuk adott reakciók	26
4.1. Mikroagressziók	28
4.2. Az aszexuális bingó	29
4.3. A verbális agresszió kategóriái	34
4.3.1. Példák a kategóriákra a Magyar Aszexuális Közösség Facebook-csoportjában	36
5. Az interjúk	40
5.1. Az interjúalanyok	41
5.2. Az aszexualitás mint az identitás része	43
5.2.1. Az identitás alakulása	45
5.3. Többségi társadalmi reakciók	48
5.3.1. Inadekvátság	48
5.3.2. Nem teljes élet	49
5.3.3. Szexuális elérhetőség elvárása	50
5.3.4. Trauma	51
5.3.5. Cölibátus	51
5.3.6. Éretlenség	51
5.3.7. Tapasztalatlanság	52
5.3.8. Betegség	52
5.3.9. Partnerhiány	52
5.3.10. Önvédelmi mechanizmus	53
5.3.11. Divathóbort	53
5.4. Az interjúk tanulsága	53
6. Összefoglalás, további kutatási irányok	56
7. Bibliográfia	58
8. Mellékletek	62

8.1. Egyes számú melléklet	62
8.2. Kettes számú melléklet	64
8.3. Hármasszámú melléklet	65
8.4. Négyesszámú melléklet	66
8.5. Ötösszámú melléklet	67

1. Bevezetés

Azt a célt tűztem ki magam elé, hogy szakdolgozatom keretei között feltérképezem a Magyarországon élő, magukat aszexuálisnak valló személyeket sújtó előítéletek és diszkrimináció nyelvi megjelenési formáit, valamint azt, hogy az aszexuális közösség tagjai hogyan értékelik a többségi társadalom feléjük irányuló nyelvi megnyilvánulásait.

Az aszexualitás meghatározása nem egységes sem az aszexuális közösségen belül, sem a többségi társadalomban, többféle definíció létezik egymással párhuzamosan. Jelen munkámban az aszexualitást szexuális irányultságként kezelem, amelynek jellemzője a mások iránti szexuális vonzalom teljes vagy részleges hiánya.

A témát azért tartom fontosnak, mert az aszexualitást mint szexuális orientációt jóval kevesebben kutatják, mint például a homoszexualitást vagy a biszexualitást, és a magyarországi aszexuálisok körében egyelőre még senki sem végzett átfogó felmérést. Úgy gondolom, ez a kutatói érdektelenség egyrészt abból fakadhat, hogy az aszexuális közösségek nem tekintenek vissza olyan hosszú múltra, mint a homoszexuális közösségek, és az aszexuális csoportok főleg az utóbbi években kezdték hallatni a hangjukat.

Az alacsony kutatási hajlandóság másik oka talán az lehet, hogy az aszexuális közösség még mindig viszonylag láthatatlan a társadalomban, hiszen az aszexualitást könnyebb eltitkolni, mint a homoszexuális irányultságot, valamint az aszexualitás médiareprezentációja is hagy kívánnivalót maga után, így az aszexualitásról keveset lehet hallani, és a megjelenő információk nagy része téves.

2018-ban és 2019-ben már foglalkoztam az aszexualitással szemináriumi dolgozatok formájában. 2018 decemberében fókuszcsoporthoz beszélgetést folytattam három, magát aszexuálisnak valló személlyel. A beszélgetés elemzése során egyértelműen kirajzolódott, hogy mindhárman találkoztak már negatív reakciókkal az aszexualitásukkal kapcsolatban.

2019 májusában azt vizsgáltam meg, hogy a magyar nyelvű sajtóban milyen írások jelentek meg az aszexualitással kapcsolatban, a cikkek írói hogyan viszonyulnak az aszexualitáshoz, és szexuális irányultságként tekintenek-e rá. Ötvenegy internetes írásból (cikkekből és blogbejegyzésekből) korpuszt állítottam össze, amelyet az AntConc szoftver segítségével elemeztem. Az általam összeállított korpusz a <https://drive.google.com/file/d/1cujiBD1OZX31V0zbc4kzJzhviflGUaurQ/view?usp=sharing> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 21.] linken érhető el.

A korpuszban több szerző azt állította, hogy az aszexualitás háttérében állhat valamilyen szexuális diszfunkció vagy (nem feltétlenül) szexuális bántalmazás, abúzus, erőszak, trauma vagy a

szexualitástól való félelem, ami azt jelzi, hogy nem szexuális irányultságként, hanem problémaként tekintenek az aszexualitásra. Emellett viszont találtam olyan szövegeket is, amelyeknek írója amelletttette le a voksát, hogy az aszexualitás szexuális irányultság. Néhány szerző az aranyközéputat választva arról írt, hogy még nem alakult ki tudományos konszenzus azzal kapcsolatban, hogy az aszexualitás szexuális irányultság vagy betegség-e.

Szakedolgozatomban egyrészt internetes tartalomelemzést végeztem, másrészt félig strukturált interjúkat folytattam magukat aszexualisként definiáló személyekkel. Az interjúalanyokat a Magyar Aszexualis Közösség zárt Facebook-csoportján keresztül értem el. Anyaggyűjtésemhez kipoztoltam egy felhívást, és a jelentkezőknek vagy személyesen vagy telekommunikációs eszközök segítségével tettem fel a kérdéseimet.

A rendelkezésemre álló erőforrások korlátozottsága és szakedolgozatom behatárolt terjedelme miatt tíz félig strukturált interjút folytattam le és dolgoztam fel. Remélem, hogy munkámmal hozzá tudok járulni ahhoz, hogy tisztábban lássuk a Magyarországon élő aszexualisok helyzetét és a többségi társadalom velük kapcsolatos attitűdjeit, valamint hogy sikerül Magyarországon dolgozó kutatók figyelmét felkeltenem a téma iránt.

Munkám során a magyar forrásokon kívül támaszkodtam olyan angol nyelvű honlapokra és angol nyelven írt cikkekre is, amelyeknek nem létezik magyar fordítása, ezért minden angol nyelvű idézetet a saját fordításomban közlök a főszövegben, az eredetit pedig lábjegyzetként. Minden idézetet az eredeti helyesírás szerint közlök, megtartva bennük az esetleges központozási és egyéb hibákat.

2. A kutatásban használt fogalmak, definíciós nehézségek

Maga az *aszexualitás* terminus sokáig nem jelölt a szexuális irányultság fogalomkörébe tartozó fogalmat. BROTTÓ és YULE 2017-es cikke szerint 2004 előtt az *aszexualitás* kifejezést elsősorban egysejtű élőlények szaporodásával kapcsolatban használták¹. (A 2004-es dátummal BOGAERT *Asexuality: Prevalence and Associated Factors in a National Probability Sample* című cikkének megjelenésére utalnak. Erre a cikkre később ki fogok térni.)

A viszonylag frissen elkülönült fogalom miatt a homo- és heteroszexualitás definíciójától eltérően az aszexualitás meghatározását illetően nem uralkodik egyetértés. Egyelőre nem alakult ki egyetlen érvényes definíció, az aszexualitás fogalmának és az azt jelölő terminusnak különböző interpretációi léteznek.

Megvizsgáltam, milyen definíciók vannak használatban az aszexualitásra vonatkozóan a kutatói társadalomban, az aszexuális közösségen belül, valamint a többségi társadalomban.

2.1. A kutatói társadalom definíciói

ALFRED KINSEY amerikai szexológus 1948-ban megalkotott egy nullától hatig terjedő skálát, amelyen nullával jelölte azokat a személyeket, akik kizárólag az ellenkező nem iránt éreznek szexuális vonzalmat, hattal pedig azokat, akik csupán a saját nemükhöz vonzódnak szexuálisan, valamint létrehozott egy olyan csoportot is, amely a skálán kívül esik, és amelyet X-csoportnak nevezett el. Ebbe a csoportba azokat az embereket sorolta, akik nem számoltak be szocio-szexuális kapcsolatokról és reakciókról² (<https://kinseyinstitute.org/research/publications/kinsey-scale.php> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 3.]).

Ugyan KINSEY nem használta az *aszexuális* kifejezést, valószínűnek tartom, hogy az X-csoportba túlnyomórészt olyan személyek kerültek, akik a legrégebbi és jelenleg legnagyobb online aszexuális közösség, a 2001-ben létrejött Asexual Visibility and Education Network, azaz az AVEN (<https://www.asexuality.org> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 3.]) jelenleg használatos definíciója szerint aszexuálisnak minősülnének. Az AVEN meghatározásának értelmében az aszexuális olyan személy, aki nem érez szexuális vonzalmat mások iránt³.

¹ „Prior to 2004, asexuality was a term that was largely reserved for describing the reproductive patterns of single-celled organisms.” (BROTTÓ–YULE 2017: 619)

² „No socio-sexual contacts or reactions”

³ „An asexual person is a person who does not experience sexual attraction.” (<https://www.asexuality.org> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 3.])

Magyarországon 2014. május 17-én alapította meg egy aszexuális személy az első (és máig egyetlen) magyar nyelvű aszexuális csoportot a Facebookon (<https://www.facebook.com/groups/AszexualisKozosseg/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 22.]), amelyből később kinőtt a Magyar Aszexuális Közösség egyesület, amelyet 2018. március 26-án jegyezték be hivatalos szervezetként a bíróságon. Az egyesület vezetői 2018. június 8-án létrehoztak egy bárki által szabadon látogatható Facebook-oldalt (<https://www.facebook.com/aszexhun/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 22.]). Amint azt a Facebook-oldalukon lehet olvasni, a Magyar Aszexuális Közösség ugyanígy kezeli az aszexualitás fogalmát, mint az AVEN. Az ő megfogalmazásuk teljesen megegyezik az AVEN honlapján olvasható definícióval. Egy aszexuális szerintük is olyan személy, aki nem érez szexuális vonzalmat mások iránt.

2020. január 1-jén megjelent egy szöveg a Facebook-oldalukon, amely az Asexual ACES angol nyelvű nyilvános Facebook-oldal egyik posztja (<https://www.facebook.com/a.aces.page/photos/a.683566205015673/2670346116337662/?type=3&theater> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 7.]) (lásd a hármas számú mellékletet) magyar nyelvű fordításának felhasználásával bővebben is kifejtette, hogy mit nem tartanak aszexualitásnak.

„Az aszexualitás nem egyenlő az alábbiakkal:

szexundor

szextől való félelem

önmegtartóztatás

nem vonzó külső

trauma

férfi- vagy nőgyűlölet

embertársaink gyűlölete

eltitkolt melegség

éretlenség

betegség

prüdéria

libidó hiánya

csak egy időszak

hipszter trend

szeretetlenküliség vagy hidegség

párkapcsolat elutasítása

aromantikusság

egészségügyi probléma

hormonzavar

depresszió

hogyan az érintett nem találta meg a nagy Ő-t

elképzelte állapot

hogyan az illető különlegesnek akarja magát érezni/mutatni

A fentiek közül egy aszexuális ember életében felléphet bármelyik faktor, de nem ez teszi aszexuálissá. Az aszexualitás mindössze a szexuális vonzalom hiányát jelenti.”

Az *asexual* melléknevet LISA ORLANDO említette először írásban olyan értelemben, amely bizonyos értelemben megfelel az AVEN definíciójának, bár ORLANDO csak a női nemmel foglalkozott. A *The Asexual Manifesto* című nyolcoldalas szöveg, amelyet a New York Radical Feminists csoport terjesztett, 1972-ben jelent meg. Ebben ORLANDO arról számolt be, hogy 1972 szeptemberében egy gyűlés során ő és egy társa, Barbie Hunter Getz nem érezte magát kényelmesen a választható heteroszexuális, leszbikus és biszexuális kategóriák egyikében sem, ezért megalkották a sajátjukat⁴. Úgy fogalmazott, hogy egy aszexuális nem él szükségszerűen szexmentes életet, de nem kapcsolódik senkihez szexuálisan. Az, hogy aszexuális, nem zárja ki az önkielégítést, de amennyiben az illetőnek vannak szexuális érzései, ezeknek az érzéseknek a kifejezéséhez nincs szüksége egy másik személyre. Mint írja, az aszexualitás egyszerűen önmagában álló szexualitás⁵.

ORLANDO megfogalmazása, amely szerint egy aszexuálisnak lehetnek szexuális érzései, de nem kapcsolódik senkihez szexuálisan, megfelel az AVEN definíciójának, de az aszexualitás megélését illetően ORLANDO és az AVEN különböző nézeteket vallanak. ORLANDO szerint az aszexualitás alternatív életforma forradalmi beállítottságú nők számára⁶, míg az AVEN egyrészt nem korlátozza az aszexualitást az egyik nemre, másrészt nem életformaként tekint az aszexualitásra, hanem szexuális irányultságként, amely minden más szexuális irányultsághoz hasonlóan a személyiség elidegeníthetetlen része⁷.

---

⁴ „In September 1972, the Co-ordinating Council of New York Radical Feminists formed caucuses based on similarity of sexual orientation. [...] Barbie Hunter Getz and I realized that we would not feel comfortable in any of the proposed caucuses (heterosexual, Lesbian (sic!), bisexual) and formed our own.” (ORLANDO 1972: 1)

⁵ „„Asexual”, as we use it, does not mean “without sex” but “relating sexually to no one”. This does not [...] exclude masturbation but implies that if one has sexual feelings they do not require another person for their expression. Asexuality is, simply, self-contained sexuality.” (ORLANDO 1972: 2)

⁶ „We see asexuality as an [...] "alternative life-style" for revolutionary women [...]" (ORLANDO 1972: 7)

⁷ „[...] asexuality is an intrinsic part of who we are, just like other sexual orientations.” (<https://www.asexuality.org/?q=overview.html>) [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 3.]

Az *asexual* melléknevet MYRA T. JOHNSON említette először emberekre vonatkozóan tudományos publikációban (az 1977-ben megjelent *Asexual and autoerotic women: two invisible groups* című cikkében) olyan módon, hogy érthetően megfogalmazta, mit ért alatta (VAN HOUDENHOVE és munkatársai 2014).

JOHNSON (ORLANDÓhoz hasonlóan) elsősorban csupán nőkkel foglalkozik (a férfiakra mindössze egyetlen említés erejéig tér ki), és az ő definíciója szerint az aszexuális nőnek egyáltalán nincsenek szexuális vágyai⁸. Ez ellentétben áll az ORLANDO által írottakkal, mert ORLANDO aszexualitásról adott definíciójában benne foglaltatnak a szexuális vágyakkal rendelkező személyek is. Azokat a nőket, akik rendelkeznek szexuális vágyakkal, de inkább egyedül elégítik ki őket, JOHNSON autoerotikus nőknek nevezi⁹. Ez a kategória ORLANDÓNál az aszexualitás kategóriája lenne.

A fent tárgyalt eltérések ellenére az AVEN és a Magyar Aszexuális Közösség által jelenleg használt aszexualitásdefiníciónak egyrészt ORLANDÓNak az aszexualitásról adott meghatározása felel meg, másrészt a JOHNSON által autoerotikusnak nevezett nők csoportja tartozik alá. Fontosnak tartom kiemelni, hogy sem ORLANDO, sem JOHNSON nem használja a *vonzalom* (angolul *attraction*) szót, amelyen az AVEN és a Magyar Aszexuális Közösség fogalom meghatározása alapul, gondolataik mégis hasonlóságot mutatnak az AVEN és a Magyar Aszexuális Közösség gondolatmenetével.

STORMS 1978-ban (STORMS 1980) megalkotott egy kétdimenziós modellt, amelyben a hetero-, homo- és biszexualitás mellett megjelenik az aszexualitás is. STORMS szerint azok az emberek tartoznak az aszexualitás kategóriájába, akik alacsony értékeket érnek el mind a hetero-, mind a homoerotikusság skáláján.

2004-ben jelent meg ANTHONY F. BOGAERT feljebb már említett cikke, amely az első tudományos írás, amely kimondottan az aszexualitással mint szexuális irányultsággal foglalkozik, és amelyben az aszexualitás nem korlátozódik a női nemre. BOGAERT szerint bármelyik nem tagjai lehetnek aszexuálisok. Kiemeli, hogy az aszexualitás a bármelyik nemre irányított szexuális vonzalom hiányát jelenti, és nem feltétele a bármelyik nemmel folytatott szexuális viselkedés hiánya¹⁰. Definíciója ennek értelmében teljesen megfelel az AVEN és a Magyar Aszexuális Közösség definíciójának.

MISITS ÉVA, azon kevés magyar kutatók egyike, akik foglalkoztak az aszexualitással, egy 2011-es írásában azt állította, hogy mások leírásainak tanulmányozása alapján arra jutott, hogy az

---

⁸ „[...] the asexual woman [...] has no sexual desires at all [...]” (JOHNSON 1977: 99)

⁹ „[...] the autoerotic woman [...] recognizes such desires but prefers to satisfy them alone [...]” (JOHNSON 1977: 99)

¹⁰ „[...] the definition of asexuality here concerns a lack of sexual attraction to either sex and not necessarily a lack of sexual behavior with either sex [...]” (BOGAERT 2004: 279)

aszexualitás a szexuális orientáció hiánya. Ezzel a korábban bemutatottaktól teljesen eltérő nézetet képvisel.

HORVÁTH MÁRK és LOVÁSZ ÁDÁM egy 2017-es cikke szerint az aszexualitás a szexuális viselkedés, vagy legalábbis az interszubjektív szexualitás hiányát jelenti. Ez a megfogalmazás egyértelműen megfeleltethető KINSEY X-csoportjának.

A könnyebb áttekinthetőség érdekében a fenti meghatározások alapján a fogalomelemeket az alábbi táblázatban foglaltam össze.

Szerző	Évszám	Terminus	Definíció
KINSEY	1948	X-csoport	nincsenek szocio-szexuális kapcsolatok és reakciók
ORLANDO	1972	aszexualitás	önmagában álló szexualitás
JOHNSON 1	1977	aszexuális nő	nincsenek szexuális vágyak
JOHNSON 2	1977	autoerotikus nő	szexuális vágyak egyedül történő kielégítésének preferenciája
STORMS	1978	aszexualitás	alacsony hetero- és homoerotikusság értékek
AVEN	2001	aszexualitás	nincs szexuális vonzalom
BOGAERT	2004	aszexualitás	nincs szexuális vonzalom
MISITS	2011	aszexualitás	szexuális orientáció hiánya
HORVÁTH és LOVÁSZ	2017	aszexualitás	a szexuális viselkedés, vagy legalábbis az interszubjektív szexualitás hiánya
Magyar Aszexuális Közösség	2018	aszexualitás	nincs szexuális vonzalom

1. táblázat

Az aszexualitás fogalomelemzése a hivatalos szövegekben az explicit formális definíciók alapján (saját összeállítás)

2.2. Aszexuális személyek által használt nem hivatalos definíciók

A formális és hivatalosnak tekinthető definíciókon túl, velük párhuzamosan az aszexuális közösség tagjai is meghatározzák magukat, és ezt a diskurzusban metamegjegyzésekkel is kísérik. Az AVEN egyik angol nyelvű fórumán találtam bizonyítékot arra, hogy az aszexuális közösségen belül angol nyelvterületen jelenleg két különböző definíció létezik az aszexualitásra egymással párhuzamosan,

még hozzá a JOHNSON által az aszexuális nőkre adott meghatározás, emellett pedig az AVEN hivatalos definíciója. A <https://www.asexuality.org/en/topic/176584-article-on-ace-erasure-from-1977/> oldalon [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 3.] egy 2018-as beszélgetésben két kommentelő is megjegyzi, hogy ők JOHNSON 1977-es definícióját alkalmazzák. Az egyikük frusztrációjának ad hangot: „[...] ezért frusztrál egy kicsit, hogy mindenki azt mondja, hogy David Jay [az AVEN alapítója] hozta létre ezt a terminust, és hogy muszáj kitartanunk az ő, vonzalmat kiemelő definíciója mellett [...]”¹¹, mire egyetértő választ kap: „Ez dühítő”¹².

Magyarországon sem egyszerűbb a helyzet. A Magyar Aszexuális Közösség zárt Facebook-csoportjában folytatott kutatómunkám és az adatközlőimmel folytatott tíz interjú során nyolc aszexualitásdefiníciót sikerült elkülönítenem. Mind a nyolc definíciót magukat aszexuálisnak valló személyek megnyilatkozásai tartalmazzák. A csoportnak jelenleg, 2020. április 22-én, 632 tagja van, de a tagok csupán kis hányada posztol és kommentel aktívan, emiatt, valamint az elkészült interjúk alacsony száma miatt természetesen lehetséges, hogy az általam talált meghatározásokon kívül még más definíciók is léteznek a magukat aszexuálisnak azonosítók közösségén belül.

A következő kategóriák nem formális definíciók, én állítottam fel őket a tanulmányozott diskurzus alapján:

1. Aszexualitás mint szexuális irányultság - a szexuális vonzalom hiánya.

Ez teljesen megegyezik az AVEN definíciójával, valamint a Magyar Aszexuális Közösség hivatalos álláspontjával. Itt fontosnak tartom megjegyezni, hogy a magukat így definiáló személyek a bejegyzéseik alapján nagyon különböző módokon viszonyulnak magához a szexuális aktushoz: Van, aki él rendszeresen szexuális életet, más ritkán vagy egyáltalán nem, és a szexre vonatkozó attitűdjeik is nagyon eltérőek. Úgy döntöttem, ennek alapján nem alakítok ki alkategóriákat, csupán a közös vonást, a szexuális vonzalom hiányát veszem figyelembe.

Az egyik kommentelő ezt így fogalmazta meg: „[...] megnézek az utcán egy szép férfit mint egy szép nőt vagy egy szép transzszexuális személyt, elismerem (és sokszor irigylem 😊) (sic!) a szép külsőt, de ez sosem fordult át szexuális jellegű vonzalommá.”

Egy másik kommentelő szintén kifejtette, hogy nem érez szexuális vonzalmat mások iránt, de hozzátette: „[...] libidóval rendelkezem, szóval képes vagyok "felizgulni" [...], de szívesebben oldom meg önmagam a dolgot [...]”.

---

¹¹„[...] that's why I get a little frustrated with everyone saying David Jay coined the term and that we must doggedly stick to his definition about attraction [...]”

¹² „This is infuriating.”

2. Aszexualitás mint a szexuális aktus és mindenfajta szexuális tevékenység (beleértve az önkielégítést is) elutasítása, mert az illetőből hiányzik a szexuális vágy, nincs libidója.

Ez azzal egyezik meg, ahogyan JOHNSON definiálta az aszexualitást 1977-es írásában. Az egyik csoporttag szavai szerint „[a] valódi aszex nem tudja élvezni és nem akarja a szexet, akkor sem, ha a párja a világ legjobb lepedőakrobatája. Ez van...”. Egy másik csoporttag meglepő hasonlaltal élt: „[A szex] pont annyira jut eszembe, mint leugrani a háztetőről.”

3. Aszexualitás mint a szexuális aktusokkal szemben táplált undor.

A Facebook-csoport kommentjeiben többen fogalmazták meg, hogy taszítja őket a szexualitás gondolata. Egy csoporttag azt írta, hogy annyira undorodik a szexuális aktusoktól, hogy amennyiben filmben lát szexjelenetet, azonnal kikapcsolja a tévét, egy másik pedig azt, hogy amikor élt szexuális életet a korábbi partnereivel, kötelező, gusztustalan feladatnak tartotta.

4. Aszexualitás mint a másokkal folytatott szexuális tevékenységek elutasítása, de önkielégítés végzése, aminek a válaszok szerint rengeteg oka lehet: szexuális feszültség levezetése, unaloműzés stb.

Ez azzal egyezik meg, ahogyan JOHNSON az autoerotikus nőket írta le 1977-es írásában, de a csoportban a nevek alapján férfi és női válaszadók is mutatnak ilyen viselkedést, bár azt hozzá kell tennem, hogy több tag álnéven szerepel, így nem lehet tudni, milyen nemű illető van az álnév mögött, illetve azt is el tudom képzelni, hogy valaki ellenkező nemre utaló névvel lépett be a csoportba, jelenleg azonban nincs lehetőségem annak kiderítésére, hogy az egyes nevek mögött milyen biológiai nemű személyek vannak.

Azok a kommentelők, akiket ebbe a csoportba soroltam, nem írnak arról, hogy érznek-e szexuális vonzalmat vagy sem.

Az egyik férfi interjúalanyom azt mondta a szexuális kapcsolatokról, hogy nem izgatják, nem hiányoznak neki, és nem is szokták foglalkoztatni.

5. Aszexualitás mint a behatolással járó szexszel szemben táplált negatív attitűd, de egyéb szexuális jellegű tevékenységek végzése.

Ezt az egyik tag a következőképpen fogalmazta meg: „Én vágyok arra, hogy jó legyen a szex, fantáziálok is róla, mégsem jó. Egészen addig amíg nincs “eksön”, szívesen malackodok, de amikor rákerül a sor..... jelenleg úgy érzem, hogy a szex nyűg a kapcsolatomban.”

Egy másik kommentelő azt írta, hogy legfeljebb fejből kívánja a szexet a partnerével, de amikor sor kerül rá, akkor már tehernek érzi. Szeret flörtölni, és bizonyos tevékenységek nincsenek ellenére, de szexuális aktusban részt venni csak elméletben akar.

6. Aszexualitás mint a szerelmi és szexuális kapcsolatok elutasítása.

Ezzel kapcsolatban az egyik interjúalanyom, aki egyedül, partner nélkül képzei el az életét a jövőben, kijelentette: „Egyáltalán nem szoktam ismerkedni, nem szoktam randizni, nincs kapcsolatom, és nem is tervezek semmi ilyesmit.”

7. Aszexualitás mint a szexuális irányultság hiánya.

Az egyik interjúalanyom így felelt a szexuális irányultságára vonatkozó kérdésemre: „[...] olyan értelemben nincs, ahogy általában van”. Amikor részletesebb kifejtést kértem tőle, egy példát hozott: „Például van egy nagyon kedves ismerősöm, akinek magyart tanítok, vagyis magyarul beszélgetünk, és sokkal szívesebben megyek vele képtárba fordítgatni, mint hogy valakivel más típusú intim kapcsolatba kerüljek.”

8. Aszexualitás mint betegség/rendellenesség/fogyatékoság.

A Facebook-csoportban erre négy példát találtam. A kommentelők három esetben valamilyen hormonzavarra vezették vissza az aszexualitásukat, a negyedik pedig csak annyit írt, hogy valamiféle elakadásnak vagy defektnek gondolja, hogy nem vonzódik másokhoz. Volt, aki kiemelte, hogy felborult a hormonháztartása, más egy bizonyos hormonnak a születésétől fennálló hiányát okolta.

Az egyik csoporttag megjegyezte, hogy amiatt, ahogyan az emberek kezelik az aszexualitást, ő is úgy érzi magát, mintha beteg lenne, és többen jelezték, hogy amikor az aszexualitásukról beszélnek másokkal, akkor gyakran kapnak olyan visszajelzéseket, amelyekből kiderül, hogy betegnek tartják őket. Ők a saját aszexualitásukat nem kezelik betegségként, de a külvilágtól kapott reakciók alapján arra a következtetésre jutottak, hogy mások betegnek látják őket.

Több esetben előfordult, hogy a csoport tagjai szóváltásba bonyolódtak azzal kapcsolatban, hogy mit jelent pontosan aszexuálisnak lenni. Reagáltak egymás megjegyzéseire, és érveket hoztak fel a saját álláspontjuk mellett. A beszélgetések gyakran torkolltak heves, személyeskedő vitába.

A kutatómunkám ezen része során nagyon érdekesnek és további vizsgálódásra érdemesnek találtam, hogy ugyanahhoz a közösséghez tartozó emberek mennyire eltérően interpretálják a saját

aszexualitásukat, és mennyire különböző módokon viszonyulnak hozzá. Amellett, hogy sokan a Magyar Aszexualis Közösség definícióját követik, és a szexuális vonzalom hiányával azonosítják az aszexualitást, sokan a szexualitással, a szexuális aktusokkal szembeni attitűdjeiket írják le az *aszexualitás* szóval. Ez összefügghet az aszexualitás viszonylagos ismeretlenségével. Mivel a jelenségről nem lehet sokat tudni, érthető, hogy sokan vannak, akik az a- fosztóképzővel ellátott főnév láttán vagy hallatán csupán a szexmentességre és a szexuális aktusok elutasítására asszociálnak. Azon sem csodálkozom, hogy sokak számára nem egyértelmű a szexuális vonzalom, a libidó és a szexuális aktusokhoz való hozzáállás közti különbség, mert ezt a három fogalmat hagyományosan nem szokták szétválasztani.

Felmerülhet a kérdés, hogy azok a csoporttagok, akik nem a Magyar Aszexualis Közösség definíciójának megfelelően határozzák meg magukat, miért lépnek be a csoportba, és miért maradnak tagjai. Anélkül, hogy alá tudnám támasztani az elképzelésemet, arra gondolok, hogy ebben egyrészt szerepet játszhat a valahová tartozás vágya, másrészt pedig az, hogy egy szexuális vonzalmat nem érző személy és egy ember, aki a szexuális aktusokat bármilyen okból kifolyólag elutasítja, valószínűleg hasonló problémákkal küzdhet, így a csoporton belül mindegyikük támogatásra találhat. Ezzel a feltételezéssel kapcsolatban nem rendelkezem bizonyítékkal, de a kérdést mindenképpen további vizsgálatra érdemesnek tartom.

2.3. Többségi társadalmi definíciók

Egy egyszerű Google-keresés az *aszexualitás* keresőszóra 6320 találatot eredményezett 2020. március 21-én. Ugyan ez a szám eltörpül a mellett a 13900000 találat mellett, amelyet az *asexuality* főnévre angolul rákeresve kaptam, mégis azt mutatja, hogy Magyarországon is foglalkoznak az aszexualitás jelenségével.

Mivel itt csupán olyan kívülállók meghatározásaira voltam kíváncsi, akik nem mélyültek el az aszexualitás tanulmányozásában, nem vettem figyelembe azokat a cikkeket, amelyekben a Magyar Aszexualis Közösség képviselői nyilatkoznak, de a megvizsgálandó anyag részének tekintem azokat a szövegeket, amelyeket olyan pszichológusok írtak, akik nem elsősorban az aszexualitással foglalkoznak.

Amennyiben valaki elolvassa a Wikipédiát és az első tíz magyar nyelvű cikket, azonnal azzal szembesül, hogy a többségi társadalmi definíciók sem egységesek.

A Wikipédia (<https://hu.wikipedia.org/wiki/Aszexualitás> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]) szerint „[a]z aszexualitás a szexuális irányultság egyik fajtája. A kifejezés azokat a

személyeket jelöli, akik ritkán vagy egyáltalán nem éreznek szexuális vonzódást mások iránt”. Ez megfelel a Magyar Aszexuális Közösség és az AVEN definíciójának, és a hivatkozások között mind az AVEN weboldalát, mind a Magyar Aszexuális Közösség nyilvános Facebook-oldalát meg lehet találni.

A femina.hu 2019. március 10-én megjelent cikke (<https://femina.hu/kapcsolat/aszexualis-emberek/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]) is ugyanezt az álláspontot képviseli. A szerző azt írja, hogy „[a]z aszexuálisok nem éreznek szexuális vonzalmat a másik iránt, vagy csak nagyon ritkán [...]”.

Ebben a két definícióban megjelenik az a szemlélet, amely szerint az aszexualitás egy spektrum.

A wellandfit.hu pontos dátum nélkül megjelent cikkének (<https://wellandfit.hu/wellness/2009-10/segitseg-aszexualis-vagyok-szakerto-i-szemmel/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]) a címe (SEGÍTSÉG! ASZEXUÁLIS VAGYOK! – SZAKÉRTŐI SZEMMEL) azt sugallja, hogy az aszexualitás nemkívánatos állapot, amelyen egy hozzáértő személy tud(hat) segíteni. A szöveg egymásnak ellentmondó definíciókat tartalmaz az aszexualitásról. Először azt állítja, hogy „[a] legtöbben úgy vélik, hogy az aszexualitás nem számít szexuális irányultságnak, hanem a nemi érdeklődés hiányát jelenti”, majd utána a szexuális vonzalom hiányával azonosítja az aszexualitást. Egy későbbi mondat sem tesz rendet a fogalmi zavarban: „Sok aszexuális ember megtapasztalja az ellenkező vagy azonos nemű partnerhez való vonzódást, ám nem érzi szükségét annak, hogy testi kapcsolatot létesítsen vele.” Ezek alapján az olvasónak nehéz eldöntenie, hogy egy aszexuális ember érez-e vonzalmat, és amennyiben igen, a vonzalma milyen természetű.

Ezt a cikket Geist Klára pszichológus és párterapeuta írta, aki a saját weboldalán, a <https://geist.hu>-n is foglalkozik az aszexualitással (<https://geist.hu/az-aszexualitas/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]). Ennek az oldalnak a szövege nagy részben megegyezik a <https://wellandfit.hu/wellness/2009-10/segitseg-aszexualis-vagyok-szakerto-i-szemmel/> weboldalon talált cikkel. A Geist Klára oldalán olvasható definíció szerint „Az aszexualitás a nemi érdeklődés hiányát jelenti, az aszexuális ember elutasítja a testiséget”. Geist szerint „[v]ita tárgyát képezi, hogy az aszexualitás szexuális irányultság vagy szexuális zavar”. Erre a kérdésre a szöveg nem ad explicit választ, de később kitér az aszexualitás vélt okaira, ami a témával kapcsolatos előzetes tudással nem rendelkező olvasóban azt a benyomást keltheti, hogy az aszexualitás inkább szexuális zavar, mint szexuális irányultság, hiszen ha az emberi szexualitás egy normális változata lenne, akkor felesleges lenne az okait kutatni.

A következő cikk (<https://mindsetpszichologia.hu/2017/04/24/aszexualitas-a-szexualitas-vilagaban/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]) a mindsetpszichologia.hu oldalon jelent meg 2017.

április 24-én. Itt is azt találtam, hogy a szerző nem ad pontos definíciót az aszexualitásról. Először a szexuális vágy hiányával azonosítja, majd később a szexuális vonzalom hiányával.

Az elle.hu 2019. október 29-én nyilvánosságra hozott cikke (<http://elle.hu/tarsadalom/2019/10/29/demisexualitas-mit-jelent-ez-es-miben-mas-mint-az-aszexualitas/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]) szerint az aszexualitás „[...] a szexuális aktivitás iránti érdeklődés hiányát vagy alacsony szintjét jelenti [...]”.

A vaskarika.hu a The Sidney Morning Herald egyik cikkének fordítását közölte az aszexualitásról 2014. július 23-án (http://vaskarika.hu/hirek/reszletek/8722/aszexualitas_ne_hamarkodd_el_a_beskatulyazast/ [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]). A szöveg David Jayre, az AVEN alapítójára hivatkozva szexuális orientációként definiálja az aszexualitást, amelyet a szexuális vonzalom hiánya jellemez.

A napidoktor.hu 2019. április 17-én megjelent cikke (<https://napidoktor.hu/blog/miert-nem-vagyom-szexre-szerelmemmel-az-aszexualitas-okai/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]) is a szexuális vonzalom hiányáról beszél, bár a megfogalmazása elég szerencsétlen. A bevezetésben azt állítja, hogy az aszexualisok „nem értik, miért nem éreznek vágyat a másik ember iránt, akkor sem, ha szeretik”, később azonban kifejti, hogy egy aszexualis „[...] nem érez szexuális vonzalmat senki iránt [...]”. Az egyik utolsó megjegyzés szerint „A valóban aszexualisok [...] nem éreznek késztetést a szexre”. Ezzel két különböző koncepciót kever: a szexuális vonzalmat és a szexuális aktus iránti hozzáállást.

A [she.hu](https://she.life.hu)-n 2018. március 11-én jelent meg egy cikk az aszexualitásról (<https://she.life.hu/nofilter/20180308-egy-aszexualis-ferfi-hazassaga-baranyai-kata.html> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]). A szerző szerint egy aszexualis „nem érez szexuális vágyat”.

Az nlc.hu-n 2018. március 23-án egy aszexualis nő, Melinda nyilatkozta azt, hogy „[...] nem érdeklő egyáltalán a szex”, és „[...] köszöni, de jól érzi magát szex nélkül is a bőrében”. A cikk (<https://nlc.hu/csalad/20180323/aszexualis-no-vallomas/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]) a Wikipédiára hivatkozik, és a szexuális vonzódás hiányát vagy ritka előfordulását említi az aszexualitás kritériumaként.

A ridikul.hu 2019. június 29-én Így kerüld el, hogy aszexualis legyél címmel jelentetett meg egy rövid szöveget (<https://ridikul.hu/cikk/2019/06/28/igy-keruld-el-hogy-aszexualis-legyel/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]), amelynek az első két mondata számomra nehezen értelmezhető: „Bármennyire furcsa, de minél ritkábban szexelsz, annál kevésbé fogod kívánni az együttléteket, vagyis aszexualis leszel. Az aszexualitás a szexuális irányultság egyik fajtája.” Ezzel a cikk ellentmondásba keveredik saját magával, mert amennyiben az aszexualitás szexuális

irányultság, nem valószínű, hogy azért alakul ki, mert valaki az élete egy bizonyos szakaszában bármilyen okból kifolyólag nem él nemi életet. A cikk megfogalmazza, hogy az aszexuálisok „ritkán vagy egyáltalán nem éreznek szexuális vonzódást mások iránt”, de úgy állítja be az aszexuálisokat, mint akikkel baj van. Erre utal a címen kívül a következő mondat is: „Ha pár napig, (sic!) esetleg húzni akarod a szexet, az még normális.”

A szövegek elemzése során egyértelműen kiderült, hogy a laikus kívülállók mennyire különböző meghatározásokat adnak az aszexualitásról. A tizenegyből öt esetben tapasztaltam azt, hogy egy cikkben belül a szerző egymásnak ellentmondó definíciókat használ párhuzamosan. Három írás (a https://wellandfit.hu/wellness/2009-10/segitseg_aszexualis_vagyok__szakertoi_szemmel/, Geist Klára oldala és a <https://ridikul.hu/cikk/2019/06/28/igy-keruld-el-hogy-aszexualis-legyel/>) hangvétele nem semleges. Ezek a szövegek elkerülendő állapotként ábrázolják az aszexualitást, ezáltal egyértelműen negatívan mutatják be.

Jelen munkának nem célja cikkek minden részletre kiterjedő elemzése, de mindenképpen további kutatásra érdemesnek tartom a magyar nyelven írt szövegekben megjelenő, aszexualitással szembeni attitűdök vizsgálatát.

3. Az aszexualitás mint szexuális irányultság: a dolgozatban használt fogalmi keret

Mint a bevezetőben kifejtettem, szakdolgozatomban szexuális irányultságként kezelem az aszexualitást. Az AVEN és a Magyar Aszexualis Közösség definícióját használom, tehát az aszexualitás egyetlen feltételének a szexuális vonzalom teljes vagy részleges hiányát tartom. Az aszexualitásra spektrumként tekintek, amelynek egyik végén állnak azok a személyek, akik soha nem éreztek szexuális vonzalmat mások iránt, a másik végén pedig azok, akik bizonyos körülmények között éreznek szexuális vonzalmat. Alloszexualisként (allosexual)¹³ utalok azokra az emberekre, akik nem aszexualisok, tehát éreznek szexuális vonzalmat mások iránt.

Az alloszexualitás gyűjtőfogalom, egy alloszexualis ember lehet például hetero-, homo-, bi- vagy pánszexuális. A *pánszexualitás* szót a görög *pán-* előtag felhasználásával hozták létre. Olyan személyek alkalmazzák magukra, akik nemtől függetlenül tudnak szexuális vonzalmat érezni mások iránt¹⁴. A biszexualitástól annyiban tér el, hogy túllép a bináris nemi felosztáson, amely férfiakra és nőkre osztja az embereket.

Magát az *alloszexualis* kifejezést az aszexualis közösség hozta létre a görög *allo-* (más) előtag használatával, hogy meg tudja nevezni az aszexualis spektrumon kívül elhelyezkedő személyeket. Az alloszexualitás nem önálló identitás. A terminus kialakulásáról és használatáról a <https://lgbta.wikia.org/wiki/Allosexual> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 15.] weboldalon lehet bővebben olvasni.

Az aszexualitás ernyője alá tartozóként tekintek a szürke aszexualitásra és a demiszexualitásra. Az AVEN szerint szürke aszexualisok azok az emberek, akik nagyrészt aszexualisnak érzik magukat, de nem teljesen¹⁵, vagyis bizonyos körülmények között éreznek szexuális vonzalmat mások iránt, de ez ritkán fordul elő, demiszexualisok pedig azok, akik csak akkor éreznek szexuális vonzalmat valaki iránt, amikor már kialakult közöttük egy erős érzelmi kapocs¹⁶, amely lehet szerelem, de akár mély barátság, illetve egyéb típusú kapcsolat is.

---

¹³ „Someone who experiences sexual attraction; not asexual.” (<http://www.whatisasexuality.com/outreach/glossary/>) [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 6.]

¹⁴ „[...] pan-sexuality (sic!) refers to a sexual orientation that encompasses an attraction towards all.” (GÖNEL 2011: 4)

¹⁵ „You may feel mostly asexual, but not entirely.” (<https://www.asexuality.org/?q=grayarea>) [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

¹⁶ „Demisexuality is feeling no sexual attraction towards other people unless a strong emotional bond has been established.” (<https://www.asexuality.org/?q=grayarea>) [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

A fogalmak közti viszonyrendszert az alábbi táblázattal szemléltetem:

Aszexuális spektrum			Alloszexualitás
Aszexualitás	Szürke aszexualitás	Demiszexualitás	Hetero-, homo-, bi- és pánszexualitás
szexuális vonzalom hiánya	ritka szexuális vonzalom	szexuális vonzalom kialakulása egy erős érzelmi kapocs létrejötte után	szexuális vonzalom jelenléte

2. táblázat

A szexuális irányultságok összefoglalása az AVEN alapján

Mivel az emberek különböző szexuális motivációkkal rendelkezhetnek, vagyis különböző okokból létesíthetnek szexuális kapcsolatot – nemcsak szexuális vonzalomból, hanem a fizikai élvezet megélésének vágyától hajtva, a partner iránti érzelmek kimutatása miatt, szexuális feszültség levezetése miatt, mert csökkenteni akarják a stressz-szintjüket, vagy mert új tapasztalatokra vágnak stb. (BUSS és MESTON 2007-es cikkükben 237 okot gyűjtöttek össze) –, elképzelhető, hogy egy aszexuális személy is él szexuális életet, valamint egy alloszexuális ember életében különböző okokból kifolyólag hiányozhatnak a szexuális aktusok (partner hiánya vagy bármilyen okból bekövetkező libidócsökkenés, esetleg a partnerük iránti szexuális érdeklődés elvesztése miatt stb.), tehát az aszexualitást nem a partnerrel folytatott szexuális aktusok hiányával azonosítom.

Az aszexuális emberek (ugyanúgy, mint az alloszexuálisok) különféleképpen viszonyulhatnak magához a szexhez mind tágabb összefüggésben, mind a saját személyes életükben. Az AVEN weboldalán (<https://www.asexuality.org/?q=attitudes.html> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 12.]) található egy rövid összefoglalás a különböző attitűdökről. Az alábbiakban az AVEN álláspontját ismertetem.

Ami a kulturális attitűdöket illeti, három lehetséges hozzáállást különböztethetünk meg. Egy személy lehet szexpozitív (sex-positive), szexneutrális (sex-neutral) és szexnegatív (sex-negative). Aki szexpozitív, az fontosnak tartja az átfogó szexuális felvilágosítást és a szexuális egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést, nincs ellenére a médiában ábrázolt egészséges szexualitás, nem szégyenít meg senkit a szexuális viselkedése miatt, valamint elfogadó az úgynevezett alternatív életstílusokkal (poliamória, fetisizmus, szerepjátékok stb.) szemben. A szexneutrális emberek csupán a szexualitás visszafogott médiaábrázolását helyeslik, mindössze alapvető szexuális

felvilágosítást szeretnének, és úgy vélik, hogy a széles körben elfogadott életstílustól eltérő életstílusokat zárt ajtók mögött kell tartani. Aki szexnegatív, az cenzúrázná a médiában fellelhető szexuális tartalmakat, úgy gondolja, hogy a szex csak elkötelezett párkapcsolatban egészséges, és a szexuális felvilágosítást inkább a szülőkre bízna a formális oktatás helyett.

A személyes hozzáállást illetően is három csoportra lehet osztani az embereket. Ezek a csoportok a szexet kedvelők (sex-favorable), a szex iránt közömbösek (sex-indifferent) és a szextől undorodók (sex-averse/sex-repulsed).

Az első csoportba azok az emberek tartoznak, akik nyitottak a szexuális életre. Ők fizikailag vagy érzelmileg élvezik a szexuális aktusokat. Azok, akik közömbösek a szex iránt, talán készek arra, hogy kompromisszumot kössenek a szexuális életükben, valamint hajlandóak szexuális jellegű tevékenységekre, amennyiben olyan partnerük van, aki ezt igényli. Akik undorodnak a szextől, azok ellenérzéseik miatt elzárkóznak attól, hogy bárkivel szexuális életet éljenek, és mindent elkövetnek a szexuális jellegű helyzetek elkerülése érdekében.

A kategóriák nem minden esetben különülnek el élesen egymástól, és az is elképzelhető, hogy egy személy különböző attitűdökkel rendelkezik a sexualitás különböző formáival szemben. Egy ember élete során az attitűdjei akár változhatnak is, hiszen itt hozzáállásról van szó, nem szexuális irányultságról, amely jóval stabilabb, bár léteznek kutatások, amelyekben az adatközlők arról számolnak be, hogy váratlanul átmeneti vagy tartós változás következett be a szexuális vonzalmukban, identitásukban és/vagy viselkedésükben. Az ilyen változásra való képességet szexuális fluiditásnak (sexual fluidity) nevezzük (DIAMOND 2016)¹⁷.

---

¹⁷ „[...] researchers have documented numerous cases in which individuals report unexpected changes – sometimes transient and sometimes lasting – in their sexual attractions, identities, and/or behaviors. The capacity for such change is denoted sexual fluidity [...]” (DIAMOND 2016: 249)

A kulturális attitűdök és a személyes hozzáállás bármilyen kombinációban előfordulhat, mint azt a következő táblázat szemlélteti.

	Szexet kedvelő	Szex iránt közömbös	Szextől undorodó
Szexpozitív	Elfogadja a szexualitást, megvitatását és ábrázolását a társadalomban, és nyitott a szexre a saját kapcsolatában.	Elfogadja a szexualitást, megvitatását és ábrázolását a társadalomban, és talán hajlandó a szexuális étellel kapcsolatos kompromisszumokra a saját kapcsolatában.	Elfogadja a szexualitást, megvitatását és ábrázolását a társadalomban, de a személyes életében nem tudja élvezni a szexet.
Szexneutrális	Rendben lévőnek tartja a szexualitás bizonyos szintű ábrázolását és megvitatását a társadalomban, és nyitott a szexre a saját kapcsolatában.	Rendben lévőnek tartja a szexualitás bizonyos szintű ábrázolását és megvitatását a társadalomban, és talán hajlandó a szexuális étellel kapcsolatos kompromisszumokra a saját kapcsolatában.	Rendben lévőnek tartja a szexualitás bizonyos szintű ábrázolását és megvitatását a társadalomban, de a személyes életében nem tudja élvezni a szexet.
Szexnegatív	Kritikusan áll hozzá a társadalomban jelen lévő szexuális nyitottsághoz, de nyitott a szexre a saját kapcsolatában.	Kritikusan áll hozzá a társadalomban jelen lévő szexuális nyitottsághoz, de talán hajlandó a szexuális étellel kapcsolatos kompromisszumokra a saját kapcsolatában.	Kritikusan áll hozzá a társadalomban jelen lévő szexuális nyitottsághoz, és a személyes életében nem tudja élvezni a szexet.

3. táblázat

Kulturális és személyes attitűdök (AVEN)

DAWSON, MCDONNELL és SCOTT egy 2016-os kutatás során ötven, magát aszexuálisként azonosító személlyel életútinterjút készített. Az interjúalanyokat arra kérték, hogy két héten keresztül vezessenek kutatási naplót, amire huszonheten mondtak igent. A naplók elemzésekor a kutatók azt az eredményt kapták, hogy az adatközlőik nagyjából harmada él szexuális életet.

A szexuális vonzalmat megkülönböztetem a szexuális izgalomtól és a senkire sem irányuló szexuális vágytól, a libidótól¹⁸. Egy ember libidója nem áll összefüggésben a szexuális irányultságával, tehát nem állíthatjuk, hogy egy aszexuálisnak nincs libidója, mint ahogy azt sem, hogy egy alloszexuálisnak minden esetben van.

3.1. Szexuális és romantikus orientáció

Mivel sok (de nem minden) aszexuális érez romantikus vonzalmat mások iránt, azaz képes szerelmet érezni, de ettől még nem alakul ki benne szexuális vonzalom, az aszexuális közösségen belül használni kezdték az osztottvonzalom-modell (Split Attraction Model) koncepcióját (<https://www.asexuality.org/?q=romanticorientation> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]), amely szerint egy személy szexuális és romantikus orientációja lehet azonos, de akár eltérő is (DIAMOND 2003). Ha például egy férfi heteroszexuális és heteroromantikus, akkor nők iránt érez szexuális és romantikus vonzalmat, vagy ha valaki aszexuálisnak és aromantikusként definiálja magát, akkor egyik nem iránt sem érez szexuális és romantikus vonzalmat. Ebben a két példában a szexuális és romantikus orientáció megegyezik. Amennyiben egy aszexuális nő kizárólag nők iránt érez romantikus vonzalmat, a homoromantikusok kategóriájába esik. Ennek a nőnek a szexuális és romantikus orientációja eltér.

Az osztottvonzalom-modell természetesen bármilyen más kombinációban elképzelhető. Egy személy például lehet pánszexuális és homoromantikus. Ebben az esetben bármilyen nem iránt képes szexuális vonzalmat érezni, de romantikus vonzalmat csupán a saját neme iránt táplál. Az is előfordulhat, hogy egy alloszexuális személy aromantikus. Arra, amikor egy ember szexuális és romantikus orientációja eltér, a *keresztirányultság* (*cross-orientation*) fogalmat alkalmazzuk. Egy ilyen ember keresztirányult.

Egyelőre keveset tudunk az alloromantikus¹⁹ és az aromantikus aszexuálisok arányáról. Alloromantikusnak azokat az embereket nevezzük, akik éreznek romantikus vonzalmat mások iránt, vagyis nem aromantikusok. ANTONSEN és munkatársai (2020) összevetették hét korábbi, aszexualitással foglalkozó kutatás eredményeit, hogy megvizsgálják ezt a kérdést. 1275 aszexuális személy válaszait elemezve azt találták, hogy a megkérdezettek 74%-a nyilatkozott úgy, hogy érez romantikus vonzalmat.

---

¹⁸ „[...] sexual arousal, sex drive, and sexual attraction are different things.” (DECKER 2014: 86)

¹⁹ „Alloromantic describes the opposite of aromantic: a person who experiences romantic attraction or romantic desire in a clear, consistent, frequent enough manner to have no relationship to the aromantic spectrum.” (<https://aromantic.wikia.org/wiki/Alloromantic> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 24.]

Az aszexuális és az aromantikus spektrumon elhelyezkedő személyek különböző alkategóriákat alakítottak ki a szexuális és a romantikus irányultságuk pontosabb meghatározása érdekében. Erről az alábbi három oldalon lehet rövid összefoglalót olvasni: <http://wiki.asexuality.org/Aromantic> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 21.], http://wiki.asexuality.org/Sexual_orientation [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 21.] és <https://mogai.fandom.com/wiki/Asexuality> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 21.]. Az interjúk során felmerülő fogalmakat, amelyekről itt nem ejtek szót, később fogom definiálni.

3.2. Az aszexualitás előfordulási gyakorisága

A jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján az aszexuálisok a népesség nagyjából 1%-át teszik ki (BOGAERT 2004). BOGAERT kutatásához olyan adatokat használt fel, amelyeket 16 és 59 év közötti, nagy-britanniai lakosok körében gyűjtöttek valószínűségi mintán (FIELD, JOHNSON, WADSWORTH és WELLINGS 1994, idézi BOGAERT 2004). Megnézte, hogy az alanyok milyen válaszokat adtak arra a kérdésre, hogy ki felé éreztek már szexuális vonzalmat²⁰. Az alábbi eredményre jutott.

Válasz angolul	Válasz magyar fordításban	Férfiak	Nők
only females, never to males	csak nőkhöz, soha férfiakhoz	7482	28
more often to females, and at least once to a male	gyakrabban nőkhöz és legalább egyszer férfihoz	321	21
about equally often to males and females	nagyjából egyforma gyakorisággal férfiakhoz és nőkhöz	45	21
more often to males, and at least once to a female	gyakrabban férfiakhoz és legalább egyszer nőkhöz	42	406
only males, never to females	csak férfiakhoz, soha nőkhöz	42	9969
I have never felt sexually attracted to anyone at all.	Soha nem éreztem szexuális vonzalmat senki iránt.	57	138

4. táblázat

Szexuális vonzalom nagy-britanniai lakosok önbevallása alapján (BOGAERT 2004)

²⁰ „I have felt sexually attracted to...”

A szexuális vonzalomra vonatkozó kérdésre összesen 18572 személy adott értékelhető választ. BOGAERT az aszexualitás kategóriájába sorolta azt a 195 válaszadót, akik azt felelték, hogy soha nem éreztek szexuális vonzalmat senki iránt sem. Ez az egész minta 1,05%-át teszi ki.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy arról semmit sem tudunk, hogy ezek a személyek valójában milyen szexuális irányultságúként azonosítják magukat. A válaszukból csak azt lehet kiolvasni, hogy milyen nemű személyek iránti vonzalomról számoltak be. Nem szükségszerű, hogy az identitásukat ennek a megtapasztalt és bevallott vonzalomnak az alapján konstruálják meg. Mivel egyelőre nem készült olyan átfogó kutatás, amely annak kiderítésére irányult volna, hogy a népesség hány százaléka vallja magát aszexualisnak, erre vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

A válaszokkal kapcsolatban még egy körülményre felhívnom a figyelmet. Maga BOGAERT is megjegyzi, hogy a válaszokra torzító hatással lehetett az, hogy a kérdéseket minden esetben egy személyes interjú keretein belül tették fel, így előfordulhat, hogy a válaszadók nem vallották be a saját nemük iránt táplált vonzalmukat, valamint a szexuális vonzalom hiányát. Ez a homo- és biszexuálisok esetében a kötelező heteroszexualitás (RICH 1980) nyomásának tudható be. Az aszexualisok esetében figyelembe kell vennünk a kötelező szexualitást is, amely szerint alapvető feltételezés az, hogy minden ember érez szexuális vonzalmat, és vannak szexuális vágyai (CHASIN 2013, EMENS 2014, GUPTA 2015).

4. Többségi társadalmi attitűdök és a rájuk adott reakciók

A szexuális kisebbségekkel szembeni előítéleteket már több évtizede kutatják (lásd például HEREK 2004), de ezekben a munkákban elsősorban a homo- és biszexualitással foglalkoznak. Az aszexualitással szembeni ellenérzésekről és kifejeződésükről keveset tudunk. A jelenleg rendelkezésre álló adatok áttekintése után megvizsgáltam, hogy a Magyar Aszexualis Közösség zárt Facebook-csoportjában és nyilvános Facebook-oldalán található posztok és kommentárok alapján milyen kép rajzolódik ki a magyarországi aszexualisok által megtapasztalt stigmatizációról, majd a felhívásomra jelentkezett személyekkel lefolytatott interjúkat elemeztem.

Egyelőre nem létezik olyan magyarországi kutatás, amely az aszexualisokkal szembeni előítéleteket mérné. HODSON és MACINNIS 2012-ben azt találta egy Kanadában lefolytatott vizsgálat során, hogy a heteroszexuális adatközlők negatívabb attitűdökkel rendelkeznek a szexuális kisebbségeket illetően, mint a saját csoportjukat illetően, és a szexuális kisebbségek közül az aszexualisokat ítélték meg a legnegatívabban (a homoszexuálisok, majd a biszexualisok után). Tisztában vagyok azzal, hogy a kanadai eredményeket nem lehet Magyarországra vetíteni, de mivel ezen a területen Magyarországon még senki sem folytatott kutatást, kiindulásként meg kell elégednem ezekkel az adatokkal.

Azzal kapcsolatban nem folytattak egyelőre átfogó kutatásokat, hogy az aszexualisok milyen őket érő diszkriminációról számolnak be, de 2019 végén az ACT Aces közösség (az Ausztráliai fővárosi területen aktív aszexualis érdekvédelmi csoport) néhány önkéntese összeállított és kielemezett egy felmérést, amelynek segítségével a helyi aszexualis közösség tagjainak tapasztalatait szeretnék volna feltérképezni (<https://www.docdroid.net/Zsq7pZz/act-aces-aseexual-experiences-survey-final-report-pdf> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 20.]). Ezt a felmérést ugyan nem kutatók jegyzik, de az eredményei figyelemre méltók. Az önkéntesek a kérdéssort egy Google Űrlapon keresztül küldték el néhány ausztráliai aszexualis csoporthoz, és nem számítottak párszáz válasznál többre, de az űrlap eljutott Ausztrálián kívüli aszexualis szervezetekhez is, és végül 1595 válasz érkezett rá a világ minden tájáról.

A válaszokból az derül ki, hogy az adatközlők 81,7%-a találkozott már a diszkrimináció, elnyomás és erőszak valamilyen formájával. Az adatközlők beszámolóit alapján a kutatás vezetői négy kategóriát különítettek el: az intézményi diszkrimináció, a társadalmi kirekesztés, a verbális/érzelmi bántalmazás és a fizikai/szexuális erőszak kategóriáját. Az adatközlők egy része jelezte, hogy több kategóriával is van tapasztalata. 13,3%-uk vallotta azt, hogy sújtotta intézményi diszkrimináció,

49,9%-uk volt társadalmi kirekesztés áldozata, 75,4%-ukat bántalmazták verbálisan vagy érzelmileg, és 13%-ukat érte fizikai vagy szexuális erőszak.

A kutatás arra is biztosított lehetőséget, hogy a válaszadók megosszák az űrlapon a személyes történeteiket a saját szavaikkal. 609-en éltek ezzel a lehetőséggel, ők összesen 713 történetet írtak le. Az elemzőknek feltűnt, hogy a válaszadók milyen gyakran kibővítették a negatív élményeiket. Sokan bagatellizáló szavakkal vezették be a személyes történetüket, például úgy, hogy „Nem tudom, ez számít-e, de...”²¹ vagy „Tudom, hogy mások rosszabbat is átéltek...”²². Ebből arra lehet következtetni, hogy sokan talán be sem jelölték, hogy diszkrimináció vagy bántalmazás áldozataivá váltak, mert úgy gondolják, hogy ami történt velük, az említésre sem érdemes, és nem számít valódi diszkriminációnak vagy bántalmazásnak.

Az általam készített interjúk alatt nekem is volt részem hasonlóban. Előfordult, hogy egy interjúalanyom beszámolt egy tapasztalatáról, amelyet én egyértelműen negatívan értékeltem, az interjúalany viszont az átéltek semlegessége és jelentéktelensége mellett érvelt. Az egyik adatközlőm kijelentette, hogy őt a verbális reakciók nem érintik negatívan, majd hozzátette: „Negatív nekem az lenne, ha megvernének azért, mert nem vagyok heteró.”

Akik intézményi diszkriminációról számoltak be, azokat az egészségügy területén dolgozó szakemberek részesítették az emberi méltóságot sértő bánásmódban, vagy a munkahelyükön szenvedtek hátrányt, de előfordult, hogy a vallási közösségükben nem találtak megértésre.

A társadalmi kirekesztés áldozatainak élményei között ott van zaklatás, az, hogy az ismerőseik az engedélyük nélkül felfedik mások előtt a szexuális irányultságukat (ez az úgynevezett *outolás*), illetve az, hogy bizonyos helyzetekből kimaradnak. Sokan arról számoltak be, hogy mások gyakran nem rosszindulatból rekesztik ki őket, hanem egyszerűen nem tudnak mit kezdeni azzal, hogy ők nem éreznek szexuális vonzalmat, és ezért inkább nem közelednek hozzájuk, így nem alakulhat ki velük mélyebb kapcsolat.

Az egyik amerikai adatközlő ezt a következőképpen fogalmazta meg: „Az engem körülvevő kultúrákban [...] az allók [= alloszexuálisok] általában úgy bánnak az aszexuálisokkal, mintha űrlények vagy hasonlók lennénk, nem lógnak velünk, és nem barátkoznak velünk.”²³

A verbális vagy érzelmi bántalmazást elszenvedettek többek között olyan tapasztalatokat említettek, mint az aszexuális identitásuk invalidálása vagy abnormálisnak tartása, sértegetések, az, hogy

---

²¹ „So I don't know if this counts, but...” (ACT Aces 2020: 46)

²² „I know other people have had worse stuff...” (ACT Aces 2020: 46)

²³ „Allo people in cultures around me [...] like to treat aces like we're aliens or something, refuse to hang out with us, or become friends with us.” (ACT Aces 2020: 51)

mások megpróbálták „megjavítani” vagy „meggyógyítani” őket, megszégyenítették őket a szexuális irányultságuk miatt, zaklatták őket, és nyomás alá helyezték őket, hogy igent mondjanak a szexre vagy a randevúzásra. 11,8%-uk arról számolt be, hogy a partnerük vagy a volt partnerük őket és az aszexualitásukat hibáztatta a kapcsolatukban fellépő problémák miatt.

A fizikai/szexuális erőszak kategóriájában adott válaszoknál az tűnt fel az elemzőknek, hogy az adatközlők jelentős számban számoltak be szexuális támadásról vagy nemi erőszakról a személyes történeteikben, mégsem jelölték be azt az előre megadott választ, hogy őket valaha szexuális támadás vagy nemi erőszak érte volna. Ez azt mutathatja, hogy nincsenek annak tudatában, hogy ami velük történt, az szexuális támadás vagy nemi erőszak volt.

4.1. Mikroagressziók

A szexuális kisebbségek tagjai gyakran találkoznak az elnyomás nyílt formáival, nem ismeretlen a számukra a kendőzetlen megvetés és gúny, de azzal is lépten-nyomon szembesülnek, hogy a körülöttük lévők talán maguk sem veszik észre, hogy az, ahogyan kommunikálnak velük, leereszkedő, és viselkedésüket hiába irányítja jó szándék, igazából bántó, és reflektálatlan hozzáállásról tanúskodik.

A *faji mikroagresszió (racial microaggression)* kifejezés létrejötté CHESTER MIDDLEBROOK PIERCE amerikai pszichiáter nevéhez fűződik (CAREW, PIERCE, PIERCE-GONZALEZ és WILLIS 1978). PIERCE így hivatkozott azokra az apró, gyakran át sem gondolt, ártalmatlannak vélt, de valójában sértő megjegyzésekre, amelyeket afroamerikaiakhoz intéznek. A *mikroagresszió* kifejezést később más marginalizált csoportokkal összefüggésben is használni kezdték. Bármilyen megnyilatkozás minősülhet mikroagressziónak, amennyiben megalázó, lekicsinylő üzeneteket közvetít az érintett csoport felé (CAPODILUPO–SUE 2012), amelynek tagjai tartozhatnak egy bizonyos társadalmi csoporthoz, nemhez, valláshoz, szexuális kisebbséghez, élhetnek fogyatékkal stb. Mint SUE-ék megjegyzik, a mikroagressziók talán ártalmatlannak tűnnek, de természetükből következően összeadódnak, és így rendkívül sokat tudnak ártani az áldozat fizikai és mentális egészségének²⁴.

SUE és munkatársai (2007) a mikroagresszióknak három altípusát különítették el. Ezek az altípusok a következők: mikrotámadás (microassault), mikrosértés (microinsult) és mikroinvalidálás (microinvalidation).

---

²⁴ „[...] microaggressions may seem innocent and innocuous, but their cumulative nature can be extremely harmful to the victim's physical and mental health.” (CAPODILUPO–SUE 2012: 352)

A mikrotámadás gyakran tudatos és szándékos, célja az áldozat megsértése. Ilyen a *buzi* és a *köcsög* szó használata homoszexuális férfiakra, vagy az, amikor valaki nem hajlandó egy színes bőrű ember mellé ülni például vonaton vagy repülőgépen, vagy amikor egy látható fogyatékossgal élő személyt utoljára szolgálnak ki egy vendéglátóegységben.

A mikrosértés olyan nem szándékos viselkedés vagy megjegyzés, amely durvaságot és érzéketlenséget közvetít például egy személy származására, vallására, szexuális irányultságára vagy nemi identitására vonatkozóan. Mikrosértést követ el az a személy, aki rácsodálkozik egy nem fehér bőrű illető tanulmányi vagy szakmai sikereire, hiszen szavaival azt implikálja, hogy aki nem fehér bőrű, az nyilván alacsonyabb rendű kognitív képességekkel rendelkezik, valamint kevésbé képzett egy fehérnél.

Mikroinvalidálásról akkor beszélünk, amikor valakinek megpróbálják lekicsinyelni vagy érvényteleníteni a gondolatait vagy érzéseit. Erről van például szó, amikor egy nő szexizmusra panaszkodik, de mások túlérzékenységgel vádolják, vagy amikor egy cég vagy kormány azt állítja, hogy azért van a vezetői között csupa fehér férfi, mert ők a feladat elvégzésére a leginkább alkalmasak, és nem azért, mert nem vettek senki mást figyelembe a pozíciók betöltésekor.

A Magyar Aszexuális Közösség nyílt oldalán és a szervezet zárt Facebook-csoportjának posztjai között végzett kutatásaim alapján egyetértek AASHA BRIANNA FOSTER a Columbia Egyetemen elkészített disszertációjának (2017) azzal a megállapításával, amely szerint az aszexuálisokkal szembeni előítéletes attitűdöket és hiedelmeket a mikroagressziók vizsgálatán keresztül lehet a legjobban megérteni²⁵.

4.2. Az aszexuális bingó

Sok kisebbségi csoport gyűjti össze az ellenük felhozott érveket egy bingóba, hogy megmutassák, milyen gyakran szembesülnek bizonyos érvekkel és kommentárokkal. JULIE SONDRÁ DECKER (2014) hoz egy példát az aszexuális bingóra (lásd a négyes számú mellékletet), amelyben olyan reakciókat sorol fel, amilyenekkel egy mások előtt a szexuális irányultságát felfedő, azaz előbújó aszexuális nagy eséllyel találkozik. Ezt a bingót a Magyar Aszexuális Közösség önkéntesei fordítottak le magyarra (lásd az ötös számú mellékletet), és minden pontja egy-egy mikroagresszió. A magyar nyelvre lefordított bingót 2018. július 20-án posztolta ki az egyik admin a Magyar Aszexuális Közösség nyilvános Facebook-oldalán (<https://www.facebook.com/aszexhun/photos/>

---

²⁵ „[...] the best way to understand prejudicial attitudes and beliefs towards asexual people is to examine microaggressions.” (FOSTER 2017: 51)

a.2134761720134124/2152838321659797/?type=3&theater [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 7.]). A benne lévő huszonöt megjegyzést csoportosítottam a mikroagressziók típusai szerint.

Azokat a megjegyzéseket soroltam a mikrotámadások kategóriájába, amelyeknél tudatos megbántási szándékot feltételeztem, mikrosértésnek vettem azt, amiről elképzelhetőnek tartottam, hogy a beszélő szempontjából akár bóknak vagy semleges megjegyzésnek is minősülhetne, és mikroinvalidálásnak azt, ami az aszexuálisok szexuális irányultságát akarja nem létezőként vagy megváltoztathatóként feltüntetni. A szövegekörnyezetből és a beszédhelyzetből kiragadott mondatok alapján természetesen nehéz, ha nem egyenesen lehetetlen egyértelműen megállapítani a beszélő szándékát. Nem tudtam magam teljesen függetleníteni az előzetes ismereteimtől és feltételezéseimtől, ezért a csoportosítás során meghozott ítéleteim nem százszázalékosan objektívek.

A kategorizálás folyamán ezenkívül azzal a problémával is szembesültem, hogy több mondatot nem tudtam egyértelműen csupán az egyik kategóriához rendelni. Azokban az esetekben, amikor úgy éreztem, hogy egy kommentár akár két csoportba is tartozhat, azt a stratégiát követtem, hogy a megjegyzést két helyen is feltüntettem. Az 5. táblázatban kurziváltam azokat a mondatokat, amelyeket két kategóriába is besoroltam, a 6. táblázatban pedig összegyűjtöttem a két kategóriába is bekerült kommentárokat, hogy könnyebben át lehessen tekinteni őket.

Mikrotámadás	Mikrosértés	Mikroinvalidálás
De az emberek azért vannak, hogy szaporodjanak!	Kár, mert nagyon szexi vagy.	Gyerekkorodban biztosan szexuálisan zaklattak.
Fogalmad sincs, mit hagysz ki.	<i>Szuper, hogy a nagy Ő-nek tartogatod magad.</i>	<i>Szuper, hogy a nagy Ő-nek tartogatod magad.</i>
Azt hiszed, erkölcsösebb vagy mindenki másnál?	<i>Nem tudhatod, hogy aszexuális vagy, ha szűz vagy.</i>	Csak még nem talákoztál a megfelelő partnerrel.
	<i>Ha undorodsz a szextől, terápiára van szükséged.</i>	<i>Nem tudhatod, hogy aszexuális vagy, ha szűz vagy.</i>
	<i>Az aszexualitás a csúnya emberek kifogása.</i>	Ha kipróbáltad, és nem tetszett, akkor rosszul csináltad.
	<i>Majd kinövöd.</i>	<i>Ha undorodsz a szextől, terápiára van szükséged.</i>
	<i>Nézesd meg a hormonjaidat!</i>	Titokban meleg vagy.
	<i>Tuti szociopata vagy. Vagy csak simán kocka.</i>	<i>Az aszexualitás a csúnya emberek kifogása.</i>
	<i>Csak szégyenlős vagy, vagy félsz valamitől. Az aszexualitást csak kifogásnak használod.</i>	Nem lehetsz aszexuális, ha szoktál önkielégíteni.
	<i>Én meg tudnálak gyógyítani. Adj egy esélyt!</i>	Biztosan most ért véget egy rossz kapcsolatod.
	<i>Erre már vannak gyógyszerek.</i>	<i>Majd kinövöd.</i>
		<i>Nézesd meg a hormonjaidat!</i>
		Ha tényleg szerelmes leszel, akkor majd akarsz szexelni.
		Ezt igazából „önmegtartóztatásnak” nevezik.
		Nem lenne semmi kifogásod a szex ellen, ha kikezdené veled egy szexi sztár.
		<i>Tuti szociopata vagy. Vagy csak simán kocka.</i>
		<i>Csak szégyenlős vagy, vagy félsz valamitől. Az aszexualitást csak kifogásnak használod.</i>
		<i>Én meg tudnálak gyógyítani. Adj egy esélyt!</i>
		Biztos soha nem volt még orgazmusod.
		Mindenkinek szüksége van szexre. Elnyomod a vágyaidat.
		<i>Erre már vannak gyógyszerek.</i>

5. táblázat

Mikroagressziók típusok szerint az aszexuális bingóban (saját összeállítás a Magyar Aszexuális Közösség alapján)

Az 5. táblázatból kitűnik, hogy a legtöbb, előbújásra adott reakció a mikroinvalidálás kategóriájába (is) tartozik. A huszonöt mondatból huszonegyet soroltam a mikroinvalidálások közé. Ennek a huszonegy mikroinvalidálásnak majdnem a fele, tíz bekerült a mikrosértések közé is. Az összesen tizenegy mikrosértés közül csupán egyet értékeltem úgy, hogy csak a mikrosértések csoportjában van a helye. Mindössze három megjegyzés került a mikrotámadások közé.

Mikrosértés és mikroinvalidálás
Szuper, hogy a nagy Ő-nek tartogatod magad.
Nem tudhatod, hogy aszexuális vagy, ha szűz vagy.
Ha undorodsz a szextől, terápiára van szükséged.
Az aszexualitás a csúnya emberek kifogása.
Majd kinövöd.
Nézesd meg a hormonjaidat!
Tuti szociopata vagy. Vagy csak simán kocka.
Csak szégyenlős vagy, vagy félsz valamitől. Az aszexualitást csak kifogásnak használod.
Én meg tudnálak gyógyítani. Adj egy esélyt!
Erre már vannak gyógyszerek.

6. táblázat

Az egyszerre a mikrosértések és a mikroinvalidálások kategóriájába is tartozó megjegyzések (saját összeállítás)

Létrehoztam egy olyan táblázatot is, amelyben kifejtem, hogy milyen beszélői elképzelést, attitűdöt vagy szándékot látok a mikroagressziók mögött.

Mikroagressziók	A beszélő feltételezett elképzelése/attitűdje/szándéka
De az emberek azért vannak, hogy szaporodjanak!	inadekvátság inszinuálása
Fogalmad sincs, mit hagysz ki.	nem teljes élet inszinuálása
Azt hiszed, erkölcsösebb vagy mindenki másnál?	szexuális vágyak visszafojtásának feltételezése
Kár, mert nagyon szexi vagy.	szexuális elérhetőség elvárása
Gyerekkorodban biztosan szexuálisan zaklattak.	trauma feltételezése
Szuper, hogy a nagy Ő-nek tartogatod magad.	szexuális vágyak visszafojtásának feltételezése
Csak még nem találkoztál a megfelelő partnerrel.	partnerhiány és tapasztalatlanság feltételezése
Nem tudhatod, hogy aszexuális vagy, ha szűz vagy.	tapasztalatlanság feltételezése
Ha kipróbáltad, és nem tetszett, akkor rosszul csináltad.	trauma és/vagy tapasztalatlanság feltételezése
Ha undorodsz a szextől, terápiára van szükséged.	betegség feltételezése
Titokban meleg vagy.	egy másik szexuális irányultság feltételezése, amelyet az illető nem mer megélni, ezért inkább visszafojtja a szexuális vágyait
Az aszexualitás a csúnya emberek kifogása.	előnytelen külsőre tett utalás, partnertalálás képtelenségének inszinuálása, önvédelem
Nem lehetsz aszexuális, ha szoktál önkielégíteni.	a szexuális vonzalom és a libidó összetévesztése, szexuális vágyak partnerrel való megélésétől való félelem feltételezése
Biztosan most ért véget egy rossz kapcsolatod.	trauma feltételezése
Majd kinövöd.	éretlenség feltételezése
Nézzed meg a hormonjaidat!	betegség feltételezése
Ha tényleg szerelmes leszel, akkor majd akarsz szexelni.	partnerhiány feltételezése
Ezt igazából „önmegtartóztatásnak” nevezik.	szexuális vágyak visszafojtásának inszinuálása
Nem lenne semmi kifogásod a szex ellen, ha kikezdené veled egy szexi sztár.	partnerhiány feltételezése
Tuti szociopata vagy. Vagy csak simán kocka.	betegség és/vagy a szerelmi/szexuális kapcsolatok kialakításának megnehezítését maga/maguk után vonó személyiségvonás(ok) feltételezése
Csak szégyenlős vagy, vagy félsz valamitől. Az aszexualitást csak kifogásnak használod.	a szerelmi/szexuális kapcsolatok kialakításának megnehezítését maga/maguk után vonó személyiségvonás(ok) feltételezése, önvédelem
Én meg tudnám gyógyítani. Adj egy esélyt!	betegség feltételezése és szexuális elérhetőség elvárása
Biztos soha nem volt még orgazmusod.	nem teljes élet inszinuálása
Mindenkinek szüksége van szexre. Elnyomod a vágyaidat.	szexuális vágyak visszafojtásának feltételezése, nem teljes élet inszinuálása
Erre már vannak gyógyszerek.	betegség feltételezése

7. táblázat

A mikroagressziók és ami mögöttük van (saját összeállítás)

4.3. A verbális agresszió kategóriái

A 7. táblázatban látható kommentárok mögött meghúzódó különböző beszélői elképzeléseket, attitűdöket és szándékokat kategóriákba rendeztem. Az alábbi csoportokat alakítottam ki annak alapján, hogy a beszélő mit fejez ki expliciten, vagy mit sugall a szavaival:

- 1) inadekvátság
- 2) nem teljes élet
- 3) szexuális elérhetőség elvárása
- 4) trauma
- 5) cölibátus
- 6) éretlenség
- 7) tapasztalatlanság
- 8) betegség
- 9) partnerhiány
- 10) önvédelmi mechanizmus

Így tíz kategóriát kaptam. Ehhez hozzáadtam még egy csoportot a Magyar Aszexuális Közösség Facebook-oldalán 2020. január 1-jén megjelent szöveg alapján, amelyről a 2.1. pontban írtam (lásd a hármas számú mellékletet). Ennek a kategóriának a *divathóbort* nevet adtam. Ezután megnéztem a Magyar Aszexuális Közösség Facebook-csoportjában, hogy az ott található posztok és kommentárok alapján ki tudok-e alakítani még több csoportot. A keresés során rengeteg olyan megjegyzést találtam, amely beleillik a már létrehozott kategóriákba, de új csoportot nem tudtam kialakítani.

Az alábbi táblázatban összegzem a kialakított kategóriákat, és bővebb magyarázatot adok arra vonatkozóan, hogy milyen hozzáállást és/vagy elképzelést feltételezek mögöttük a beszélő részéről.

Kategória elnevezése	A beszélő hozzáállása és/vagy elképzelése
inadekvátság	Az illető aszexuális nem felel meg egy elképzelt képnek, hiányzik belőle valami, ami emberré vagy emberivé teszi.
nem teljes élet	Egy ember élete nem lehet teljes bizonyos feltételek megvalósulása nélkül, az illető aszexuális boldogtalanságra ítéli magát.
szexuális elérhetőség elvárása	Egy személy azon elvárása, hogy amennyiben tetszik neki valaki, az a rendelkezésére álljon szexuális értelemben.
trauma	Egy ember szexuális irányultságának visszavezetése egy traumatikus eseményre (mint például nemi erőszak vagy gyermekkori abúzus).
cölibátus	Egy ember szexuális irányultságának összetévesztése azzal, amikor valaki bármilyen okból kifolyólag (felvállalni nem mert szexuális irányultság, félelem a nemi úton terjedő betegségektől, vallás, prűdéria stb.) lemond a szexuális életről.
éretlenség	Annak feltételezése, hogy bizonyos kor alatt egy személy nem tudja meghatározni a saját szexuális irányultságát.
tapasztalatlanság	Annak feltételezése, hogy bizonyos tapasztalatok hiányának következtében egy személy nem tudja meghatározni a saját szexuális irányultságát.
betegség	Az aszexualitás mint szexuális irányultság összetévesztése például hormonzavarral vagy a szexuális vágy hiányával vagy elvesztésével vagy a szexuális averzióval.
partnerhiány	Annak a feltételezése, hogy az illető aszexuális valamilyen okból kifolyólag nem képes partnert találni. A partnertalálási képtelenség fakadhat az illető nem vonzó külsejéből, taszító belső tulajdonságaiból vagy túl magas igényeiből.
önvédelmi mechanizmus	Annak a feltételezése, hogy az illető aszexuális egy kitalált szexuális irányultsággal próbálja megvédeni magát az esetleges csalódásoktól. Fél valamitől, és így próbálja megkímélni magát attól, hogy megnyíljon valaki előtt, és a megnyílása negatív következményeket vonjon maga után.
divathóbort	Az illető aszexuális csupán egy trendet követ, talán azért, mert különlegesnek akarja magát érezni, ki akar tűnni a tömegből.

8. táblázat

A kommentárok mögötti beszélői elképzelések kategorizálása (saját összeállítás)

Véleményem szerint a fenti kategóriák mindegyike összefügg azzal a ténnyel, hogy a társadalmat áthatja a heteronormativitás, valamint a már említett kötelező heteroszexualitás és a kötelező szexualitás. A heteronormativitás (INGRAHAM 2006) azt jelenti, hogy az intézményesített heteroszexualitás a legitim és elvárt társadalmi és szexuális viszonyok alapja. A heteronormativitás biztosítja, hogy a társadalom tagjai „normálisnak” és követendőnek fogadják el, hogy a heteroszexualitás alapján konstruálódjon meg minden, kezdve a nemektől az esküvőkön át egészen a családi állapotig.²⁶ Míg egy heteroszexuális szexuális irányultságát senki sem kérdőjelezi meg, egy nem heteroszexuális személynek vagy olyasvalakinek, akinek a szexuális viselkedése vagy szexuális preferenciái eltérnek az elvárttól, számolnia kell azzal, hogy tapintatlan megjegyzésekkel vagy kérdésekkel fordulnak hozzá.

4.3.1. Példák a kategóriákra a Magyar Aszexuális Közösség Facebook-csoportjában

Inadekvátság

Az inadekvátság kategóriája HODSON és MACINNIS korábban idézett, 2012-es cikkében is megjelenik, bár ők nem a diszkrimináció nyelvi vetületeivel foglalkoztak. Azt találták, hogy a heteroszexuális adatközlők szignifikánsan kevesebb kizárólagosan emberi vonást tulajdonítottak az aszexuálisoknak, mint a hetero-, homo- vagy biszexuálisoknak, tehát a négy csoport közül az aszexuálisokat tartották a legkevésbé emberinek²⁷. A Magyar Aszexuális Közösség Facebook-csoportjának egyik felhasználója az alábbi tapasztalatról számolt be: „Mondták már, hogy ha nem érzel (sic!) vonzalmat, nem vagyok ember.”

Nem teljes élet

A csoportban többen írtak arról, hogy gyakran kapnak olyan visszajelzéseket családtagoktól vagy barátoktól, hogy idősebb korukban vagy a halálos ágyukon majd rájönnek, mit hagytak ki, és tudatosodik bennük, hogy nem éltek teljes életet. Ezt az egyik csoporttag egy örökséghez hasonlította, amelyet generációról generációra adnak tovább: „[...] hisz már gyerekként ilyen meséken nőttünk fel, ahol a királylány megtalálja a hercegét és happy end, éljen, hurrá, innentől aztán biztos minden jól fog menni [...]”.

²⁶ „[...] heteronormativity can be defined as the view that institutionalized heterosexuality constitutes the standard for legitimate and expected social and sexual relations. Heteronormativity insures that the organization of heterosexuality in everything from gender to weddings to marital status is held up both as a model and as ‘normal’.” (INGRAHAM 2006: 315)

²⁷ „[...] of the four sexual orientation groups, asexuals were perceived to be least “human” [...]” (HODSON–MACINNIS 2012: 731)

Szexuális elérhetőség elvárása

A szexuális elérhetőség elvárásával kapcsolatban is sokan posztoltak. Többen írták, hogy félnek alloszexuális személlyel ismerkedni, mert az a tapasztalatuk, hogy elvárják tőlük, hogy beleegyezzenek a szexuális viszonyba. Az egyik csoporttag regisztrált egy keresztény társkeresőre, mert abban reménykedett, hogy ott megértő hozzáállást fog tapasztalni a szexuális irányultságát illetően, de tévedett. Többek között olyan üzenetet is kapott, amelynek az írója kifejtette, hogy házasságon belül szexszel tartozik a férjének. Egy másik kommentelő erről így írt: „Kb. 10 éve még nagyon igyekeztem normális lenni, volt hogy csak a saját meggyőzésem miatt is lefeküdtem egy exszel amikor nem volt kedvem, de most már nem vagyok hajlandó feláldozni magam.”

Az alább tárgyalt kategóriák mindegyike az aszexualitás félreértésén alapul. A beszélő nem szexuális irányultságként kezeli az aszexualitást, összetéveszti a libidóval, a szexuális aktusokra vonatkozó attitűdökkel vagy az élet egy teljesen más aspektusával. A csoportban rengeteg olyan bejegyzést osztottak meg, amelyben arról panaszkodtak, hogy a többségi társadalom nincs tisztában az aszexualitás mibenlétével, és helytelenül használja a fogalmat.

Trauma

Többször felmerült a trauma kérdése. Sokan kifejtették, hogy legjobb tudomásuk szerint soha nem érte őket szexuális vagy más természetű trauma, tehát nem ezért aszexualisok, de vannak olyan tagok is, akik arról számoltak be, hogy átéltek gyerekkori bántalmazást, és nem tudják eldönteni, hogy ez mekkora szerepet játszott a szexuális irányultságuk kialakulásában.

Az egyik kommentelő ezzel a kérdéssel kapcsolatban ezt írta:

„Az a baj ezekkel az önvizsgálódásokkal, hogy nincs "kontrollcsoport", valami alternatív dimenzió ahol az életem "tökéletes" lett volna, hogy kiderüljön, "ideális körülmények között" is aszex lennék-e. Ha másként alakult volna az életem, teljesen más ember lennék, szóval nem lehet a szexualitásom a személyiségeimtől és az általam megélt dolgoktól különválasztani.”

Egy másik tag így reagált egy kommentfolyamban, amelyben arról beszélgettek, hogy milyen gyakran hozakodnak elő az ismerőseik azzal, hogy azért vallják aszexualisnak magukat, mert traumatizáltak:

„Az, hogy én nem szeretem az almáspitét nem azt jelenti, [...] hogy gyerekkoromban (sic!) pitét vágtak az arcomba, ami lelki elakadást eredményezett.”

Cölibátus

A beszélgetések a cölibátus kérdését is érintették. Egy csoporttag arról panaszkodott, hogy egy barátja képtelen megérteni, hogy az aszexualitás nem ugyanaz, mint az önmegtartóztatás.

Éretlenség

Az éretlenségre és a fiatal korra való hivatkozással is sokan szembesültek a csoportban. Sok aszexualis környezetben arra számítanak, hogy majd megváltozik, ha benő a feje lágya. Ez jó példája az age-izmusnak, amely a WHO szerint egy ember korán alapuló sztereotipizálás, előítélet és diszkrimináció²⁸.

Tapasztalatlanság

Az egyik kommentelő frappáns módon vágott vissza, amikor azzal vádolták, hogy a tapasztalatlansága miatt tartja magát aszexualisnak: „A hetero embereknek sem mondja senki, hogy próbálják ki az azonos nemmel a szexet, mert addig nem tudhatják biztosra, hogy nem biszexualisak-e. Ahogy ok is tudhatják kipróbálás nélkül hogy kihez NEM vonzodnak, ugy mi is [...] (sic!).”

Egy másik csoporttag szintén a humor eszközéhez nyúlt: „Igen, rengetegen vagyunk, akik nem próbáltak még lefeküdni senkivel, mégis tök biztosan tudják, hogy nem is akarnak. Ez olyan, hogy még soha nem estem traktor alá, de valahogy nem is vágyom rá, ehhez nem kell kipróbálnom, hogy tudjam.”

Betegség

Egy magát és a szexuális irányultságát felvállaló aszexualisnak a medikalizáló felfogással is meg kell küzdenie. Sokan panaszkodnak, hogy amikor előbújnak a családjuk, a barátaik vagy az ismerőseik előtt, azzal szembesülnek, hogy betegnek tartják őket. Több tag számolt be arról, hogy mások felajánlották nekik, hogy szívesen meggyógyítják őket. Volt, akitől megkérdezték, hogy látta-e már orvos.

A csoporthoz újonnan csatlakozók gyakran írnak bejelentkező posztot, hogy megköszönjék a felvételt és röviden bemutatkozzanak. Feltűnő, milyen sokan fogalmazzák meg, hogy mielőtt rátaláltak a csoportra, azt hitték, valami baj van velük, nem értették, miért mások, mint körülöttük mindenki. Ez az érzés feltehetőleg a környezetük nyomása miatt alakult ki bennük.

---

²⁸ „Ageism is the stereotyping, prejudice, and discrimination against people on the basis of their age.” <https://www.who.int/ageing/ageism/en/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 20.]

Partnerhiány

Találtam olyan kommentárokat is, amelyeknek az írói kifejtették, hogy sokáig azt hitték, csak még nem találták meg az igazit, de majd ha rálelnek a nekik megfelelő partnerre, egyből megváltozik az, amit belül éreznek. Sokan arról számoltak be, hogy a környezetük azt hiszi, csupán azért állítják magukról, hogy aszexuálisok, mert képtelenek partnerkapcsolatot kialakítani.

Ez összefüggésben áll az amatonormativitással (BRAKE 2012), amely azt az elterjedt elképzelést jelenti, amely szerint mindenkinek szüksége van egy kizárólagos, romantikus szerelmen alapuló, hosszú távú partnerkapcsolatra, és mindenki ilyen kapcsolat kialakítására törekszik²⁹.

Önvédelmi mechanizmus

Arra is könnyen találtam példát, hogy az aszexualitás valójában csak egy önvédelmi mechanizmus, amellyel az illető a félelmeit próbálja kordában tartani. Egy kommentelő kiemelte, milyen gyakran vágják a fejéhez, hogy csak a csalódásoktól próbálja megvédeni magát a kitalált aszexualitásával. Egy másik csoporttag előbújására úgy reagált egy ismerőse, hogy csak nem mer bízni az emberekben.

Divathóbort

A csoportból többen szembesültek azzal, hogy a családjuk, a barátaik vagy az ismerőseik azt hiszik róluk, hogy egy trendnek hódolnak. Az egyik csoporttag édesanyja kijelentette, hogy az aszexualitás „[...] inkább egy divat, mint valódi [...]”, ezért nem támogatja. Egy másinak azt mondták, hogy „[...] a mai fiatalok mindenféle hülyeséget kitalálnak [...]”, és jobban tenné, ha nem utánozná őket. Egy harmadikat azzal vádolták, hogy special snowflake-nek képzelet magát. (Azt nevezik snowflake-nek, aki különlegesnek hiszi magát, pedig valójában nem az.³⁰)

A kommentárok és posztok alapján megállapítható, hogy a Magyar Aszexuális Közösség tagjai gyakran szembesülnek a mikroagressziók különböző formáival a szexuális kisebbségi státuszuk miatt.

---

²⁹ „[...] the widespread assumption that everyone is better off in an exclusive, romantic, long-term coupled relationship, and that everyone is seeking such a relationship.” (<https://elizabethbrake.com/amatonormativity/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 20.]

³⁰ „A term for someone that thinks they are unique and special, but really are not.” (<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Snowflake> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 20.]

5. Az interjúk

Mint említettem, a 2018 decemberében elkészített szemináriumi dolgozatom megírásához fókuszcsoporthoz beszélgetést folytattam olyan személyekkel, akik aszexualisként definiálják magukat. Akkor azzal a nehézséggel szembesültem, hogy nem volt könnyű adatközlőket találnom. A Magyar Aszexualis Közösség zárt Facebook-csoportjában kipoztolt felhívásomra öten jelentkeztek, de ketten közülük visszaléptek, és végül hárman vállalták a beszélgetést. Ennek oka véleményem szerint az lehetett, hogy az aszexualitás egy súlyosan stigmatizált és félreértett szexuális irányultság, ezért sokan vonakodnak attól, hogy felvállalják, és amennyiben el tudják kerülni, inkább nem nyilatkoznak róla.

A szakdolgozatom vázlatának megtervezésekor abban reménykedtem, hogy a 2018-as tapasztalataimhoz képest könnyebben fogok találni olyan személyeket, akik hajlandóak válaszolni a kérdéseimre, hiszen egy négy szemközt folytatott interjú során egyszerűbben garantálható a névtelenségük védelme, mint ha fókuszcsoporthoz beszélgetésben vesznek részt. Részben igazam lett, hiszen végül tíz személlyel tudtam interjúzni, másrészt viszont tévedtem, ugyanis túl optimista voltam, amikor a tervezési fázisban azzal számoltam, hogy akár tizenöt adatközlővel is fogok tudni beszélni.

2020. március 3-án posztoltam a Magyar Aszexualis Közösség zárt Facebook-csoportjában egy felhívást, amelyre összesen tizenegyen jelentkeztek. Egyeztetési problémák miatt végül csupán tíz interjút tudtam elkészíteni, amire 2020 márciusában került sor. Az interjúk megkezdése előtt az adatközlők részletes tájékoztatást kaptak az interjú céljáról és felhasználásáról, majd aláírták a tájékoztató és beleegyezési nyilatkozatot (lásd az egyes számú mellékletet).

Nyolc interjúalannyal személyesen találkoztam, egy interjút Skype-on bonyolítottunk le, egy másikat pedig FaceTime-on. Az a két adatközlő, akivel nem tudtam személyesen találkozni, jelenleg nem Magyarországon él, de mindketten Magyarországon születtek és nőttek fel, és a beszélgetés során felhívtam a figyelmüket arra, hogy válasszák szét a Magyarországon, valamint a külföldön szerzett élményeiket, hogy a válaszaikat fel tudjam használni az elemzés során. Ők beszékelve juttatták el hozzám az aláírt tájékoztató és beleegyezési nyilatkozatot. Egy harmadik adatközlő jelenleg külföldön folytat tanulmányokat, de az interjú felvétele alatt Magyarországon tartózkodott. Az anonimitásuk megőrzése érdekében mindegyik interjúalannak véletlenszerűen kiválasztott nevet adtam. Az interjú struktúráját és tervezett kérdéseit a kettes számú melléklet tartalmazza.

5.1. Az interjúalanyok

Mindegyik interjú kezdetekor felvettem öt adatot. Ezek a következők voltak: nem, születési év és születési hely, jelenlegi lakóhely és foglalkozás.

A tíz interjúalanyom között három cisznenű nő, két cisznenű férfi és egy transznenű férfi volt. Cisznenűnek (cisgender/cissexual/cis) azokat nevezzük, akiknek a nemi identitása megegyezik a születésükkor meghatározott nemével³¹, transznenűnek pedig azokat, akik áthágják a nem kulturálisan meghatározott kategóriáit³². Az egyik adatközlőm nem bináris személyként azonosította magát (a nemét a hagyományos férfi-női kategóriákon kívül határozta meg), de a biológiai nemét nőként adta meg, egy másik queerként, aki megjegyezte, hogy a biológiai neme nő, de hozzátette, hogy „Nem érzem magam túlzottan egyik csoportba sem tartozónak”. Egy harmadik adatközlő így felelt a nemével kapcsolatos kérdésemre: „Nem tudom, inkább... Nem tudnám 100%-ra azt mondani, hogy nő vagyok, de nem tudnám 100%-ra azt mondani, hogy nem vagyok nő. Azt ki tudom jelenteni, hogy nem vagyok férfi.” Amikor a biológiai neme iránt érdeklődtem, angolul válaszolt: „Assigned female at birth.” (Vagyis születésekor nőként határozták meg.) Az utolsó interjúalanyom azt válaszolta, hogy biológiailag nő, de azonnal hozzátette: „Könnyen tudok nőként viselkedni, de nagyon gyakran egy neutrális mezőben érzem magam, például amikor szaunában vagyok, mindegy, kikkel vagyok.”

Az adatközlőim nemi identitásának vizsgálata nem tartozik a szakdolgozatomban magam elé kitzúzott célok közé, de mivel a nemi identitás fontos része az ember személyiségének, mindenképpen fontosnak tartom annak feltüntetését, hogy az interjúalanyok milyen neműnek vallják magukat.

A könnyebb átláthatóság érdekében az interjúalanyaim által megadott összes adatot táblázatban foglalom össze.

---

³¹ „[...] people who stay in the gender they are assigned at birth [...]” (HARVEY–MCGEENEY 2015: 149)

³² „[...] individuals who cross or transcend culturally defined categories of gender [...]” (BOUMAN–MURJAN 2015: 198)

Név	Nem	Születési év	Születési hely	Lakóhely	Foglalkozás
Anna	cisznemű nő	1998	Budapest	Budapest	másodéves egyetemista (turisztikát és vendéglátást tanul)
Karolina	cisznemű nő	1976	Győr	Vác	szabadúszó fordító
Noémi	cisznemű nő	1986	Nagykanizsa	Amersfoort, Hollandia	szoftverfejlesztő
Tivadar	cisznemű férfi	1982	Eger	Budapest	villanyszerelő és kórházi adminisztrátor
Imre	cisznemű férfi	1995	Nyíregyháza	Pécel	irodai munka egy nemzetközi autókölcsönző cégnél
Géza	transznemű férfi	1990	Budapest	Budapest	állatorvos és tanár
Csilla	nem bináris, biológiailag nő	1990	Miskolc	Belfast, Észak-Írország	fordító és tolmács
Judit	queer, biológiailag nő	1992	Budapest	Budapest	szociális munkás egy hajléktalanszállón, valamint másodéves teológushallgató
Orsolya	biológiailag nő, de nem tud 100%-osan kijelenteni magáról semmit	1997	Debrecen	bejelentett lakcím: Debrecen, tartózkodási hely: Budapest	egyetemista mérnök-informatikus szakon
Fruzsina	biológiailag nő, de gyakran neutrális mezőben érzi magát	1985	Budapest	Pilisszántó, Dánia és Finnország	gazdálkodónak tanul Dániában

9. táblázat

Az interjúk elején felvett adatok

5.2. Az aszexualitás mint az identitás része

Mind a tíz interjúalanyom az aszexuális spektrumon elhelyezkedőnek vallja magát. Nyolcan aszexuálisnak tartják magukat, ketten pedig demiszexuálisnak. Amikor a szexuális irányultságukról kérdeztem őket, hat adatközlő válaszából azonnal egyértelműen kiderült, hogy külön kezelik a szexuális és a romantikus irányultságukat.

Géza lithromantikus aszexualisként határozta meg magát, és amikor megkérdeztem tőle, mit ért lithromantikus alatt, azt válaszolta, hogy nem érez romantikus vonzalmat mások iránt, de az nem zavarja, ha valaki érez romantikus vonzalmat iránta. Amikor megkértem, hogy fejtse ki ezt a gondolatot bővebben, azt mondta, hogy zavarják bizonyos romantikus megnyilvánulások, de főleg a romantikus szerelem kultusza nem tetszik neki.

Anna a szexuális irányultságára vonatkozó kérdésekre azt felelte, hogy szexpozitív aszexuális lithromantikus, de azonnal hozzátette: „De ezt így kábé soha az életben nem mondom ki, mert úgysem jelent senkinek semmit”. Amikor definiálta, hogy mit jelent a számára a lithromantikusság, azzal kezdte, hogy ezt a fogalmat ismerik az emberek a legkevésbé, és neki is nagyon sok évnyi gondolkodásba és keresgetésbe került rátalálnia. „Ez lényegében azt jelenti, hogy valamilyen szinten néha-néha érzek romantikus vonzalmat, de ez ilyen nagyon fleeting, és nagyon hamar elmúlik”, fogalmazta meg. Azt a példát hozta, hogy három kapcsolata volt életében, és mindhárom esetben nagyon hamar elmúltak a partnere iránt táplált romantikus érzései. „Azt hittem, hogy nagyon beléjük vagyok zúgva, de rájöttem, hogy mégse, és pánik”, tette hozzá.

Ezek alapján ők ketten a lithromantikusságuk eltérő aspektusait emelik ki. A <https://aromantic.wikia.org/wiki/Lithromantic> weboldal [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 16.] szerint a lithromantikus személyek az aromantikus spektrumon helyezkednek el. Érezhetnek romantikus vonzalmat mások iránt, de nem vágnak viszonzásra. Különbözőképpen élhetik meg a romantikus vonzalmat. Előfordulhat, hogy éreznek romantikus vonzalmat mások iránt, de ez a vonzalom elhalványul bennük, amint viszonzásra talál (Anna hasonlóról számolt be), de az is elképzelhető, hogy ugyan éreznek romantikus vonzalmat mások iránt, de ez a vonzalom nem ölt cselekedetekben testet. Bizonyos lithromantikusok (mint például Géza) kényelmetlenül érzik magukat a romantikus természetű kapcsolatokban, vagy elveszítik az érdeklődésüket a potenciális partnereik iránt, ha azok közeledni próbálnak hozzájuk. Mások álmodoznak egy romantikus kapcsolatról, de csak elméletben tudják elképzelni, a gyakorlatban nem.

Tivadar aszexuális aromantikusnak vallotta magát, Judit pedig demiszexuális homoromantikusnak. Orsolya amellet, hogy aszexuálisnak tartja magát, sűrű pánromantikus. Az, hogy pánromantikus,

a szavai szerint azt jelenti, hogy romantikus vonzalmat nemtől függetlenül érez emberek iránt („[...] nem tényező a nemük [...]”). Ez a definíció teljesen megegyezik a Cambridge Dictionary meghatározásával³³. Ezután rögtön hozzátette: „bár ez [...] vitatható, mert nem ismerek annyi embert, hogy egyértelműen azt tudjam mondani, hogy nincsen preferenciám”. A szürke jelzöt azért használja, mert nem gyakran alakul ki benne romantikus vonzalom emberek felé, „[...] vagy ha igen, akkor lassabban [...]”. Amikor megkértem, hogy erről meséljen bővebben, ezt válaszolta: „Ott van egy ember, tök szívesen megismerném, elmennék vele kávézni, nagyon szívesen töltenék vele nagyon sok időt, de nem feltétlenül szeretnék romantikus partnerséget kialakítani. Nem romantikusát akár...”.

Noémi homoromantikus aszexualisként határozza meg magát. „Szexuális vonzalmat nem érzek semmilyen nem iránt sem, de lányokba leszek szerelmes”, magyarázta.

Az adatközlőim közül hárman (Csilla, Imre és Fruzsina) egyszerűen azt felelték, hogy aszexualisok, amikor a szexuális irányultságukról kérdeztem őket, Karolina pedig azt mondta, hogy demiszexuális. Az ő esetükben további kérdésekre volt szükség, hogy kiderítsem, milyen a romantikus irányultságuk.

Csilla aromantikusként kategorizálja magát, de hozzátette, hogy pontosan nem tudja, milyen a romantikus orientációja, mert fogalma sincs, mit jelent pontosan a romantikus vonzalom, viszont szeretne (nem romantikus) párkapcsolatot.

Imre biromantikusként tartja magát, de a válaszához magyarázatot fűzött: „Mert még nem találkoztam egyáltalán olyan emberrel, aki nem férfinak vagy nőnek vallotta volna magát. Ha találkozok, lehet, hogy a biromantikus átmegy pánromantikusbba, vagy nem tudom.”

Fruzsínát nem érdeklik a romantikus kapcsolatok, bár férjnél volt. A házasságáról azt mondta, hogy ha minden jól megy, hamarosan el fog válni. Ehhez a megjegyzéshez kimerítő magyarázatot fűzött: „Teljesen tévedésből mentem férjhez, mert nem voltak olyan motivációim, amik szokás, hogy vannak. Csak azt gondoltam, hogy ez egy nagyon gyors megoldása annak, hogy ha találtam valakit, aki pontosan elfogad olyannak, amilyen vagyok, és ő elfogadott, rögtön az első pillanattól fogva, hogy köztünk nincs szexuális kapcsolat, és nem is lesz, abban az egy esetben lesz, ha úgy döntünk, hogy gyermeket szeretnénk, mert azt ilyen biológiai adatnak gondoltam. És így nagyon spontán történt, hogy házasodjunk össze, és akkor miért ne? Legalább ezzel kipipálunk egy ilyen társadalmi kötelezettséget, miközben az identitásomat megőrzöm, és védett vagyok. Mert kívülről monogámnak tűnök, de belülről még igazából monogám sem vagyok.”

---

³³ „panromantic: attracted to many types of people in a romantic way, without considering what gender they are” (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/panromantic> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 14.]

Karolina a férfiakhoz vonzódik mind romantikusan, mind szexuálisan. Az alábbi szavakkal fogalmazta meg, hogy mit jelent a számára a demiszexualitás: „Képes vagyok szexuális vonzalmat érezni, de ez csak akkor történik meg, ha van valami kapocs az illetővel. Ez esetben elég ritkán történik meg.”

5.2.1. Az identitás alakulása

Mind a tíz interjú során egyértelműen érződött az adatközlők szavaiból, hogy tudatosan foglalkoztak vagy foglalkoznak a szexuális irányultságukkal, ami véleményem szerint azzal állhat összefüggésben, hogy míg egy heteroszexuális személy könnyen kap megerősítést a szexuális irányultságára vonatkozóan az őt körülvevő társadalomtól a mindent átítató heteronormativitás miatt, addig egy nem heteroszexuálist akadályozhat az önelfogadásban az, hogy sokkal több heteroszexuális emberrel találkozik, mint nem heteroszexuálissal, és jóval kevesebb felületről látja magát visszatükröződni, legyen szó akár ismerősökről, akár a médiáról. Neki nem elég egyszerűen felfedeznie és maga előtt bevallania, hogy milyen érzései vannak, hanem arra is rá kell jönnie, hogy az, amit érez, nem rendellenes, hanem az emberi szexualitás természetes része.

Csilla a húszas évei elején jött rá, hogy aszexuális. Találkozott valahol a fogalommal, tájékozódott róla, „[...] és minél többet olvastam, úgy voltam, hogy jól van. Ez az”. Állítása szerint olyan 80-90%-ban van előbújva. Ha szóba kerül a szexuális irányultsága, akkor nem titkolja, de mint megfogalmazta: „[...] amúgy nem szoktunk erről beszélni”.

Géza 18 éves kora körül a transzneműségével kapcsolatos információkat keresett („[...] mert azt már tudtam, hogy transz vagyok [...]”), és kutatás közben talált egy internetes blogot, amelynek az aszexuális írója többek között a partnerkapcsolatáról is beszámolt. „És akkor elkezdtem feltenni magamnak a kérdést, hogy tulajdonképpen miért éreztem magam egészen idáig ennyire rosszul a partnerkapcsolataimban. És akkor... gyakorlatilag rádöbbsentem arra, hogy mindazok a dolgok, amiket ő leír magáról, hogy ő hogyan nem vonzódik másokhoz, szintén nem érez semmit, ha meztelen testet lát, hogy gyakorlatilag nem reagál a teste bizonyos dolgokra, hogy ez rám is igaz.”

Az előbújásairól mesélve megjegyezte, hogy sokkal több negatív megjegyzést kap, mint pozitívat. „A minimum az, hogy furcsán néznek rád”, magyarázta. Emlékei szerint az LMBT közösség tagjai elfogadóbban álltak hozzá, mint a heteroszexuálisok, de „[o]tt [= az LMBT közösségben] is van egyébként negatívum is”, tette hozzá.

Judit kiemelte, hogy nem emlékszik pontosan, de talán huszonnégy éves kora körül jött rá, hogy demiszexuális, arra pedig, hogy homoromantikus, huszonhét évesen. Ez hosszú időbe telt, és az út

nem volt egyenes. „Nagyon sokáig nem tudtam magam elhelyezni sehol, tehát én szerintem már az LMBTQ-s ábécét [= leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű, queer] teljesen végigzongoráztam, mire rájöttem, hogy mi is vagyok valójában.”

Ezzel a tapasztalattal nincs egyedül. A Magyar Aszexuális Közösség Facebook-csoportjában folytatott kutatómunkám során több posztot és kommentárt olvastam, amely arról tanúskodott, hogy az írója sokáig nem tudta eldönteni, hogyan definiálja magát, és több nem heteroszexuális irányultságot is a magáénak vallott, mielőtt felfedezte volna, hogy valójában az aszexuális spektrumon helyezkedik el. Több nő arról számolt be, hogy amikor tudatosult benne, hogy nem vonzódik a férfiakhoz, először leszbikusnak, aztán biszexuálisnak gondolta magát, és csak később jött rá, hogy valójában aszexuális. Ez azzal függhet össze, hogy az aszexualitás alig látható szexuális irányultság, míg a homo- és a biszexualitásról többen lehet hallani.

Judit tizennyolc évesen szerelmes lett egy lányba. Akkor az első gondolata az volt, hogy leszbikus, „[...] és ez tartott egy darabig, de rájöttem, hogy nem, mert az összes többi [nő] nem érdekel. Itt jött az, hogy biszex vagyok, mert nagyjából egy szinten állnak a csajok a pasikkal, aztán arra is rájöttem, hogy ez se teljesen igaz [...]. Így lettem pánszexuális, de rájöttem, hogy az se jó, [...] és onnan jutottam el aztán a demiszexuálisához. Közben nagyjából ugyanilyen hullámvasút ment a nemi identitásos témakörön is”.

Amikor arról kérdeztem, mennyire van előbújva, így felelt: „Hát titkolni sehol nem titkolom. Ha bárhol rákérdeznek, hogy akkor most pontosan mi vagyok, akkor elmondom, de ez nagyon ritkán szokott megtörténni.” A családja és a barátai tudják róla, hogy homoromantikus demiszexuális, a munkahelyén viszont legfeljebb néhányan, mert „[...] nem nagyon jön szóba olyan téma”.

Anna az első kapcsolatának befejezése után találkozott az aszexualitás fogalmával. „Az első kapcsolatom tizenhat-tizenhét-tizennyolc évesen volt, és egy idő után úgy éreztem, hogy átverem, és akkor szakítottam vele, mert mondtam, hogy nem érzem ugyanazt. Nem fogadta a legjobban. [...] Ezután elgondolkodtam, hogy mi folyik velem? Nem úgy éltem meg ezt a dolgot, ahogy a tipikus emberek megélnék egy kapcsolatot. Ezután találtam rá először az aszexualitás fogalmára, ami a szexhez való hozzáállásomat egész megmagyarázta.”

A baráti körében teljesen elő van bújva, de a szülei nem tudják, hogy nem heteroszexuális. Nem akar a szexuális irányultságáról beszélgetni velük, mert „[...] nem a legmegértőbb emberek.”

Imre úgy tizenöt éves kora óta tudja, hogy aszexuális. Feltűnt neki, hogy körülötte mindenki máshogyan áll a szexualitáshoz, mint ő. „[...] jaj, randizgattak, mentek a szexsztorik, hogy ki kivel, és annyira nem foglalkoztatott, és nem is értettem, hogy tizenx évesen miért kell ezzel foglalkozni.”

Az előbújásról a következőket mondta: „Ha rákérdezik, elmondom. Nem titkolom. De nem így mutatkozom be.”

Karolinában a negyvenharmadik születésnapja után tudatosodott egy angol nyelvű cikk elolvasása után, hogy nem heteroszexuális. „A legjobb barátnőm átküldött egy cikket, hogy ő demiszexuális, és hogy valószínűleg én is az vagyok. Elolvastam a cikket [...]. Teljesen megdöbbentő érzés volt. Akkor esett le, hogy basszus... ez én vagyok.”

Nem bújta elő túl sok embernek, de kiemelt két esetet:

„Elmondtam a terapeutámnak, és azt mondtam, hogy figyelj, én rajta vagyok az aszexuális spektrumon, és azt mondta, hogy jössz itt mindenféle elméletekkel a szexualitással kapcsolatban [...]”. Ez főleg azért esett rosszul Karolinának, mert amikor korábban arról beszélt a terapeutájának, hogy ugyan heteroszexuálisnak tartja magát, de „[...] vannak fura érzéseim nőkkel kapcsolatban [...]”, akkor a terapeuta azt gond nélkül elfogadta.

Egy barátja szintén hitetlenkedve reagált az előbújására, amivel elbizonytalanította Karolinát: „Mondtam a Tamásnak, figyi, én egyébként rajta vagyok a spektrumon. Azt mondta kapásból: te biztos nem vagy aszexuális. Akkor így ejtettem a témát, hát hogy ő biztosan jobban tudja.”

Orsolya huszonegy éves kora körül jött rá, hogy nem heteroszexuális. „Valahogy sajnálom, hogy nem dokumentáltam a pillanatot, amikor ez eszembe jutott. Vad guglizásba kezdtem, de nem tudom, mi váltotta ki. [...] Akkor kezdtem el keresni, amikor életemben először egy komolyabb párkapcsolatba belementem, de szerintem azelőtt is gondolkoztam már rajta, csak elhessegettem.” Meg is fogalmazta, milyen erősen befolyásolta a heteronormativitás: „Meg nem kérdőjelezett tényként tartottam számon, hogy heteroszexuális vagyok, férjhez fogok menni, lesz majd két és fél gyerekem, és élem a békés, társadalomnak megfelelő heteroszexuális életemet. Aztán rájöttem, hogy tőkre nem szeretném ezt csinálni.”

Amikor arról kérdeztem, kiknek van előbújva, elgondolkozott, majd így felelt: „Most össze kell gyűjtenem.” A családjában a két húga tudja, az édesanyja „[...] hivatalosan tudja, de gyakorlatilag szerintem mindig elfelejti. Megint meg fog lepődni, hogy elmegyek a Pride-ra”. A baráti körével kapcsolatban sem volt könnyű megválaszolnia a kérdésemet: „[...] nehéz eldönteni, hogy kinek mondtam konkrétan, meg ki az, aki tudja, mert van egy hatalmas *awesome asexual* feliratú kitűző a táskámon, meg van egy hatalmas szivárvány is mellette, szóval azért feltűnő”.

Noémi sem tudta kivonni magát a heteronormativitás nyomása alól. „Tinédzserként nem voltam szerelmes, soha nem érdekelt sem a szerelem, sem a szex, és elkerültem egyetemre, és mindenkinek volt barátnője, pasija, és akkor oké, én is beújtok egyet, és lett egy pasim, de igazából mint amikor az embernek lesz egy talált macskája... Kényelmes volt, de nem kielégítő.” Már elmúlt harminc,

amikor egyáltalán találkozott az *aszexualitás* szóval. Az ő szavai szerint ez „nagyon felnőtt fejjel” történt: „[...] random internetes belefutás volt, abszolút ismeretlen volt számomra a kifejezés, és utánajártam, és jé... a nagy megvilágosodás”.

Hollandiában nem titkolja a szexuális irányultságát, de amikor még Magyarországon élt, akkor csak a barátai és az édesanyja tudták róla, hogy nem heteroszexuális.

Fruzsina nem tudta pontos dátumhoz kötni, hogy mikor tudatosult benne, hogy aszexuális. „Szerintem én mindig tudtam, és ehhez mérten viselkedtem, csak sohase tudtam, hogy ez egy létező kategória, és ha tudom, hogy ez én vagyok, akkor ez egyszerűsíti az életet.” Magára a kifejezésre harminchárom évesen talált rá. Korábban nem tudta, „[...] hogy egy teljesen más mező is létezik, ami leírja, hogy én mit érzek”.

Nem igazán bújta elő a környezetében, mert „[...] nagyon gyakran azt érzem, hogy ezzel annyira lesokkolnék embereket... Vagy annyira sok magyarázatot igényelne az egész egy tulajdonképpen olyan kapcsolatban, amiben amúgy is jók vagyunk, és amúgy is el vagyok fogadva, és amúgy is nem releváns igazából. Mert hogy mindig az összes fontos kapcsolatomra jellemző, hogy a privátszféra az privátszféra, és emiatt nem vagyok előbújva”.

Tivadar harmincévesen, egy csúnyán végződött kapcsolat után hagyta maga mögött a heteroszexualitást. „[Ekkor] döntöttem úgy, hogy innentől kezdve ez [a szerelmi és szexuális kapcsolatok] többé az életemben semmilyen szerepet nem fog játszani”, mesélte. Hozzátette, hogy ő nem „az a klasszikus értelemben vett aszexuális”, mert számára ez egy döntés volt, ami után egyfajta belenyugvást érzett. „Hogy akkor innentől kezdve volt valami, ami nem megy, ami nem kell, ami nincs, és lesz helyette valami, ami úgy néz ki, hogy működőképes”, magyarázta.

Barátai nem igazán vannak, inkább ismerősei, akikkel a közös hobbijuk miatt szokott találkozni. Ebben a körben nem bújta elő, de a munkatársai tisztában vannak a szexuális irányultságával.

5.3. Többségi társadalmi reakciók

A kutatásom során felvett beszélgetések során az volt a tapasztalatom, hogy azok az adatközlők, akik nem titkolják a szexuális irányultságukat, sok mikroagresszióról számolnak be. Ugyan eltérő mennyiségben, de a felállított tizenegy kategória közül mindegyikre találtam példát az elmesélt történetekben.

5.3.1. Inadekvátság

Csilla találkozott már olyan személlyel, aki meg akarta javítani.

Judit arról számolt be, hogy a nővére, aki keresztény, félteni kezdte, amikor elmesélte neki, hogy homoromantikus demiszexuális, és biztos benne, hogy soha nem lesz férfi partnere. „[...] a problémája igazából az, hogy mi van, ha mégis tévedünk, és létezik pokol, amiben én egyébként nem hiszek, de mi van, ha mégis létezik, és odakerülnek a melegek, és ő nagyon aggódik értem, tehát inkább éljek úgy, hogy ne kerüljek a pokolba, mint hogy odakerüljek, és ott szenvedjek”, magyarázta. Hozzátette, hogy a nővére inkább a homoromantikussága miatt aggódik, mert „[ö]nmagában az, hogy demiszexuális vagyok, már csak azért sem hat ennyire az emberekre, mert a többség tökmindegy, hogy mit mondok, úgymint azt fogja gondolni, hogy minden normális ember demiszexuális”.

Judit egyszer felvette egy barátjának, hogy szerinte hozzá hasonlóan ő is demiszexuális, „[...] de ő kemény férfiként nem akar beállni az LMBT közösségbe, mert ő egy erős hím. És ez már olyan buzisan hangzik”. A barátja úgy érezte, hogy amennyiben nem felel meg teljesen a férfiaktól elvárt képnek, akkor valami gond van vele.

Karolina többször tapasztalta, hogy nem kezelik egyenrangú személyként, amikor rájönnek, hogy egyedülálló. „[M]ásodrendű állampolgárok vagyunk, én is meg a testvérem is, mert egyedül élünk”, mesélte. „Jön hozzánk a redőnyszerelő, és körülnéz a lakásban, és azt mondja, itt elfér még egy férfi meg két gyerek. [...] Kétszer volt nálunk a redőnyös, és kétszer mondta el, hogy itt elfér egy férfi meg két gyerek.” Az is rosszul érintette, hogy amikor megismerkedett a leendő szomszédjával, a szomszédnak az volt az első szava, hogy „[...] és hol a család többi része”.

Mint feljebb írtam, Noémi arról mesélt, hogy mielőtt Hollandiába költözött volna Magyarországról, az édesanyján kívül csak a baráti körében tudták róla, hogy homoromantikus aszexuális, máshol nem bújta elő. „A munkahelyen nem. Sajnos Magyarországon így működik a szakma, fontosak a személyes kapcsolatok, mindenki ismer mindenkit, nem akartam, hogy aszexuális lesbikusként hivatkozzanak rám.” Ugyan a szexuális irányultságának semmi köze sincs a szakmai kompetenciáihoz, mégis attól tartott, hogy ha kiderül róla, hogy nem heteroszexuális, akkor nem a tudása alapján fogják megítélni.

5.3.2. Nem teljes élet

Géza édesanyja úgy reagált a fia előbújására, hogy „azt mondta, hogy én csak azt akarom, hogy boldog legyél, és így nem leszel boldog”. Az édesanyján kívül a testvére is felvetette, hogy

aszexuálisként nincs esélye a boldogságra. Géza megjegyezte, hogy „[...] mindenki, aki nem fogad el, csak azt akarja, hogy boldog legyek”.

Anna szerint „ha a mai világban végignéznünk, az az endgame, hogy házasodj meg, vagy nem is az, hogy házasodj meg, de hogy találj magadnak egy párt, telepedjete le, legyetek boldogok”. Emiatt sokat gondolkozott azon, hogy ő hogyan lehet boldog, és hogyan élhet teljes életet, mert mindenhol azt hallja, „[...] hogy a szerelem az élet értelme, vagy az életed kiteljesedése [...]”. Félelem tölti el, amikor arra gondol, hogy a barátai talán hátat fordítanak neki, mert „[...] ahogy az ember egyre idősödik, egyre inkább a párjukkal vannak, és a barátok szerepe csökken az életükben. És pont emiatt rohadtul félek, hogy mi van, ha eljön az a szint, amikor már nem lesz rám idejük, mert a párjaikkal lesznek”.

A szülei is kérdezték, hogy miért nem vitt még haza fiút, és „[...] mikor lesznek már unokák”. Egyelőre fogalma sincs, hogyan reagáljon, de felvetette, hogy „[...] lehet, hogy dühömben egyszer oda fogom vágni, hogy nem lesznek, mert aszexuális vagyok, és no thanks. Nem tudom”.

Karolina említette, hogy a volt munkahelyén előfordult, hogy meg akarták menteni, és azt beszélték róla, hogy „[...] szegénynek nincs senkije, biztos azért ilyen morc és munkamániás”.

Orsolya is találkozott már azzal a felfogással, hogy „[...] aki aszexuális, az egész életében magányos lesz és szomorú”. Erre a következőképpen reagált: „Kezdjük azzal, hogy ha valaki egyedül van, az nem feltétlenül jelenti, hogy szomorú. Ugyanúgy ki lehet alakítani romantikus kapcsolatokat, vagy nem romantikus kapcsolatokat. Egy macskával való élet is tök... legit.”

Fruzsina beszámolt egy barátnője látogatásáról, aki „[...] nemrég házasodott, és azt mondta, hogy a férje mennyi mindent megold a ház körül, és az milyen jó, és éreztem a mondatában egy olyat, hogy hát ez milyen jó lenne neked is”.

5.3.3 Szexuális elérhetőség elvárása

Csilla megpróbálkozott az internetes társkereséssel, ahol gyakran tapasztalt ellenséges viszonyulást. Elmondta, hogy „[...] tömegesen jöttek az olyanok, hogy mit gondolkod, mit keresek én itt, ilyen hozzáállással nem kéne itt lennem [...]”. A szavaiból az derült ki, hogy nem látták szívesen a társkereső platformon, mert a szexuális irányultsága miatt arra következtettek, hogy nem szeretne szexuális viszonyt kialakítani.

Anna az egyik kapcsolatának a kezdetén nyílt lapokkal játszott. „Megmondtam, hogy én aszexuális vagyok, lehet, hogy soha nem akarok szexet [...]”, és feldühödött, amikor a partnere talán a kapcsolatuk második hetében „[...] nagyon elkezdte mondogatni, hogy oké, de akkor tényleg soha

nem fogunk szexelni meg minden [...]”. Úgy érezte, a partnere nem tartotta tiszteletben az általa kijelölt határokat.

5.3.4. Trauma

Géza testvére felvette, hogy lehet, hogy Gézát érte valamikor trauma, csak nem emlékszik rá.

Orsolya szerint „[...] nagyon sokan azt hiszik, ha valaki aszexuális, akkor őt valami trauma érte [...]”. Hozzáfűzte, hogy „[...] nyilván léteznek olyan aszexuális emberek, nem is kevés, akiket ért valamilyen trauma, de nem jelenthetjük azt ki, hogy ez okozza minden esetben. Meg egyébként is annak az embernek a saját joga, hogy annak akarja-e elkönyvelni vagy másnak, mert ő él abban a szituációban”.

5.3.5. Cölibátus

Géza kapott a baráti társaságában olyan reakciót, hogy valójában lesbikus, és ezt nem tudja elfogadni. Ezzel az illető azt inszinuálta, hogy Géza nem meri megélni a szexuális vágyait, ezért inkább az aszexualitásba menekül, valamint a nemi identitását is kétségbe vonta.

Noémi ennek pont az ellenkezőjét tapasztalta társkereső oldalakon való ismerkedés közben. Azt vetették oda neki, hogy ha aszexuális, akkor nem igazi lesbikus. Ezzel a kirekesztő hozzáállással azt sugallták, hogy annak alapján, hogy nem vonzódik nőkhöz szexuálisan, csak romantikusan, nem tartozik a lesbikus közösséghez.

Amikor arról kérdeztem, hogyan reagáltak a barátai az előbújására, az első aszexualitással kapcsolatos sztereotípiát, ami az eszébe jutott, a cölibátus volt.

5.3.6. Éretlenség

Imre édesapja nem értette, hogy a fia miért nem érdeklődik senki iránt, és felhozta, hogy ő Imre korában már teljesen máshogyan állt a szexualitás kérdéséhez. Ezzel azt sugallta, hogy Imre hiába ért el egy bizonyos kort, még meglehetősen éretlen, pedig ő már elvárná tőle, hogy megpróbáljon szexuális kapcsolatot kialakítani.

Orsolyának is mondták már, hogy még túl fiatal ahhoz, hogy tudja, milyen a szexuális irányultsága, „[...] ez még kialakulóban van [...]”, így még időbe fog telni, míg el tudja dönteni, kihez vonzódik valójában.

5.3.7. Tapasztalatlanság

Orsolya találkozott már azzal a sztereotípiával, hogy az aszexuális emberek „[...] olyan kis ártatlanok”. Erre így reagált: „Én nem tekintem magam ártatlan embernek. Ezt úgy mondom, hogy ezer férfival lakom egy házban, szóval nem igazán tartozom a tipikus szende szűz kategóriába.”

Azt is megemlítette, hogy általában meg szokták kérdezni, hogy „[...] de hát hogy tudod megmondani, ha még nem voltál senkivel?”, de ennek már az ellenkezőjével is találkozott: „Meg hát hogy lehetsz, ha már voltál valakivel?”

Fruzsínának is azt mondta az édesanyja, hogy ez még változhat, bár Fruzsina már harmincnégy éves volt, amikor előbújt neki.

5.3.8. Betegség

Csilla testvére szerint az aszexualitás „mentális, pszichés probléma”.

Gézát az édesanyja pszichológushoz akarta küldeni. Kijelentette, „[...] hogy most az aszexuálisok is azt akarják, hogy elfogadják őket kisebbségnek, de hogy ők igazából frigidek”.

Tivadart is gyakran tartják impotensnek, vagy azt pletykálják róla, hogy csinált egy jáksót [= baleset érte, amelynek következtében problémái vannak a nemi szervével], vagy hogy nemi beteg, esetleg HIV-fertőzött.

Anna egy volt partnerével a Bodies 2.0 kiállításon az agyról hallgatott egy előadást, „[...] és ott magyarázták, hogy [...] ez meg ez felelős a [...] nem tudom, éhség, légszomj és akkor szexualitás. És akkor elkezdte, hogy nekem is ezzel van gond? [...] Na, ott kicsit leordítottam a fejét, hogy excuse me, ez nem egy betegség”. Anna úgy értékelte, hogy az illető „[...] teljesen kedvesen mondta [...], és láttam, hogy nem rosszat akar ezzel [...]”. Ennek ellenére közölte vele, „[...] hogy nem, ez nagyon nem így működik”.

Imre édesapja is kijelentette, hogy amit a fia magáról mesél, az nem normális.

Orsolya mindig örül, amikor azzal találkozik, hogy valaki „[...] tudja, hogy az aszexualitás az nem ilyen betegség, amit a pszichiátrián szoktak kezelni”.

5.3.9. Partnerhiány

Csillával közölték már, hogy csak még nem találta meg a megfelelő embert, de nem kell elkeserednie, jön majd valaki, aki illik hozzá.

Ez Juditnak sem ismeretlen. „Ja, igen, a biztos nem vagyok az, csak még nem találtam meg a megfelelőt persze megvolt.”

Annának meglehetősen rosszul esett, amikor egy táborban két lány, akivel beszélgetett, ugyan elfogadónak tűnt, de azt mondta neki, „[...] hogy de majd lehet, hogy találsz egyszer valakit [...]”.

Imrének az egyik ismerőse „[...] mindig mondja, hogy őszerinte egy pasival fogok összejönni”.

5.3.10. Önvédelmi mechanizmus

Orsolya hallott már olyat, hogy mások szerint valaki azért vallja magát aszexuálisnak, mert fél a szextől.

5.3.11. Divathóbort

Imre édesanyja megjegyezte, hogy a fia csak azért vallja magát aszexuálisnak, mert ki akar tűnni a tömegből.

5.4. Az interjúk tanulsága

A tíz interjúalany közül hat kiemelte, hogy reagáltak már olyan szavakkal az előbújására, hogy az aszexualitás nem létező szexuális irányultság.

Géza beszámolt egy szexuálpszichológussal kapcsolatos tapasztalatáról, akivel kommentháborúba keveredett, és aki írt egy cikket a Velvetre „[...] arról, hogy ilyen nem létezik, hogy aszexualitás”.

Azt is elmesélte, hogy az egyik barátja szerint „[...] ez az egész nem igaz, mert ilyen nincs [...]”.

Tivadar is hasonlót élt át a munkahelyén: „A legáltalánosabb dolog az volt, hogy mi a bánatos franc vagy. Ilyen ember létezik? Ilyen ember van? Nem tudják hova tenni.” Ettől eltekintve úgy érzi, hogy egy idő után elfogadták, sőt „még előnye is lett a dolognak”. Rendszeresen ő tanítja be az új kollégáit. „Mondjuk jött a céghez fiatalabb lány, akkor tanítsam be én, mert akkor garantáltam nem fogok rámozdulni. És tényleg nem is mozdultam rá”, magyarázta, majd hozott még egy példát. „Volt olyan is, hogy ultrahangoztam, tehát ugye van a beteg, vizsgáljuk stb. Mondjuk a hasinál le is kell vetkőzni. Volt olyan beteg, aki bevádolt azzal, hogy én bámultam őt, [...], és rögtön ki is

röhögtek utána, hogy megkérdezték, hogy tényleg, és mondtam, hogy nem, és elhitték. Előnyei is igenis vannak.”

Judit ismerősei általában megpróbálják kipuhatolni, hogy heteroszexuális-e vagy leszbikus, „[...] és ezenkívül mást úgyse nagyon ismernek”. Mint korábban írtam, neki azt is gyakran mondják, amikor definiálja a demiszexualitást, hogy „[...] de hát akkor igazából majdnem mindenki demiszexuális [...]”, amivel Judit egyáltalán nem ért egyet.

Imre az édesapjáról jegyezte meg, hogy „[...] tudta, hogy vannak a heterók meg a melegek, és ha nem az egyik, akkor a másik”.

Géza úgy érzi, a szülei sokkal könnyebben elfogadták volna, ha leszbikus nőként definiálja magát, mint ami a valóság: hogy aszexuális és nem nő, hanem férfi. Azt gondolja, azért „[...] mert értelmiségi körökben benne van a köztudatban az, hogy a melegeket nem illik utálni, viszont a transzszexualitásról meg az aszexualitásról nem sok minden van a köztudatban”.

A testvére a transzneműségével kapcsolatban nagyon megértőnek és elfogadónak mutatkozott. Azt mondta, „[...] hogy mindenki éljen úgy, ahogyan jól érzi magát, és legyen önazonos, és milyen jó azt látni, hogy emberek megtalálják a helyüket, és ilyesmi”. Viszont Géza aszexualitására a testvére is úgy reagált, hogy pszichológushoz akarta küldeni.

Géza úgy érzi, hogy „[...] igazából amit a legnehezebb megértetni az emberekkel, az toronymagasan az aszexualitás szerintem. Tehát még a nemváltoztatási szándékot is, aki szeretne empátikusan hozzáállni, az megérti, de ezt nagyon nehezen fogadják el. Talán azért a legnehezebb ezt megértetni, mert van ebben valami megfoghatatlan”.

Noémi arról számolt be, hogy még LMBTQ körökben is mindig el kell magyaráznia, mit jelent az aszexualitás. „A baráti körben arra emlékszem, hogy tipikusan tök sok hasonlatot kellett használnjak. Alloszexuálisok a barátaim, és nekik ez tök idegen volt [...]. Mindig a kávéivással szoktam elmagyarázni a dolgokat, oké, oké, hogy az emberek szeretnek kávé inni. Én szeretek kávé főzni az embereknek, abszolút szexpozitív vagyok, viszont hidegen hagy a kávéivás maga. Megérezem az illatát, oké, tök jó illat, de sohasem fog el a vágy bármiféle kávé iránt, se tea iránt. Meg tudom inni, semmi bajom nem lesz tőle, de abszolút nem érzek rá igényt.”

Fruzsina szerencsésnek érzi magát, mert nagyon elfogadó körben nőtt fel, ahol a furcsaságait mindig akceptálták. Úgy érzi, nem volt és nincs rajta társadalmi nyomás partner és gyerek miatt, és nem éreztetik vele, hogy meg kellene változnia. Ennek ellentmond az, hogy arról, amikor az édesanyjával harmincnégy éves korában megosztotta, hogy milyen a szexuális irányultsága, a következő szavakkal vallott: „Talán azt éreztem a levegőben, hogy szeretné, hogy változzon, de ezt nem mondta ki.”

Orsolya felvetette, hogy az aszexualitása valószínűleg azért nem befolyásolja annyira aktívan az életét, „[...] mert az emberek nem tudják, hogy ez micsoda”. Elgondolkozott, majd hozzátette, hogy „[a] láthatatlanság hamis védőháló”.

Az adatközlőimet két csoportra tudom osztani az alapján, hogy hogyan viszonyulnak a többségi társadalom feléjük irányuló reakcióihoz. Az első csoportba tartozók érzékelik a feléjük irányuló verbális agressziót, tudatosan reflektálnak a környezetük megnyilvánulásaira, a második csoportba tartozók pedig lebecsülik az őket érő verbális sértések jelentőségét. Mindkét módszer alkalmazható megküzdési stratégiaként, amelynek segítségével egy stigmatizált személy védekezni tud a felé irányuló diszkriminációval szemben.

Az interjúk elemzése során az is egyértelműen látszott, hogy a környezet hitetlenkedő hozzáállása hozzájárulhat ahhoz, hogy valaki vonakodjon az aszexualis spektrumon elhelyezni magát. Erre szemléletes példa Karolina esete, akinek az érzéseit és gondolatait a terapeutája és egy barátja vonta kétségbe.

Az önelfogadás megnehezítéséhez nem feltétlenül szükséges az, hogy valakit konkrét verbális támadás érjen. Már a társadalmilag ritkán megkérdőjelezett hetero- és amatonormativitás láthatatlan nyomása is elég hozzá. Géza erről így vallott:

„[...] akkor először nem tudtam elfogadni, mert úgy éreztem, hogy ha ez rám is igaz [= ha én is aszexualis vagyok], akkor én valamilyen módon beteg vagyok. [...] és akkor nagyon szégyelltem magam [...], és akkor egyedül maradtam a szégyenemmel, és így őrizgettem meg dédelgettem magamban, hogy ez mennyire borzasztó. És akkor hát így olvasgattam egyre többet, és egy idő után rájöttem arra, hogy ezen úgysem tudok változtatni, tehát most vagy elfogadom ezt, és akkor tovább tudok lépni, vagy tovább fogom magam szégyellni, de hogy annak így semmi pozitív hozadéka nem lesz.”

Anna is hasonló folyamaton ment át, amikor rátalált a *lithromantikus* címkére.

„[...] vagy egy órán át bögttem, mert egyszerűen annyira igaz volt, de ugyanakkor annyira szomorú volt, hogy akkor nekem soha nem lesz ilyen normális kapcsolatom? Hogy akkor így komolyan nem tudok valakit szeretni?”

Az aszexualisokkal szembeni mikroagressziókat és a rájuk adott verbális és érzelmi reakciókat érdemes lenne más eszközökkel, nagyobb mintán is vizsgálni.

6. Összefoglalás, további kutatási irányok

A kutatómunkám során minden kétséget kizáróan kirajzolódott előttem, hogy a magyarországi aszexuális közösség tagjait védelmezi a szexuális irányultságuk viszonylagos ismeretlensége és láthatatlansága, de mihelyt előbújnak mások előtt, vagy más módon derül fény arra, hogy nem alloszexuálisok, ez a látszólagos védelem szertefoszlik.

A szexuális irányultságukat vállaló aszexuálisok gyakran szembesülnek mikroagressziókkal. Ennek oka a heteronormativitás, a kötelező szexualitás és az amatonormativitás. Az aszexuálisok környezetében lévő alloszexuálisok értetlenkedéssel és hitetlenkedéssel állnak az aszexuálisok szexuális irányultságához, valamint az is gyakran előfordul, hogy szánakozó vagy megvető megjegyzésekkel illetik őket. Ezen megjegyzések alapján a dolgozatban saját kategóriákat állítottam fel, amelyeket részletesen, példákkal elemeztem. Ezek a kategóriák a következők:

- inadekvátság
- nem teljes élet
- szexuális elérhetőség elvárása
- trauma
- cölibátus
- éretlenség
- tapasztalatlanság
- betegség
- partnerhiány
- önvédelmi mechanizmus
- divathóbort

Az aszexuálisokat gyakran érő mikroagressziók nehezen felismerhető természetéből adódik, hogy az érintettek nem mindig azonosítják a verbális támadásokat egyértelműen sértőként.

A nagyobb láthatóság elérésének és ezáltal a félreértések elosztatásának esélyét erősen hátráltatja, hogy az aszexualitás mint felvállalt szexuális irányultság nem tekint vissza hosszú múltra, valamint az aszexuális közösség által magukra használt megnevezések és definíciók nem ismertek széles körben. Az sem elhanyagolandó szempont, hogy nem csupán a többségi társadalomban, hanem magán az aszexuális közösségen belül sem egyértelmű az aszexualitás meghatározása, ami

megnehezíti, ha nem egyenesen ellehetetleníti azt, hogy az aszexuálisok egységesen lépjenek fel az ismeretterjesztés érdekében.

Az aszexuálisokat sújtó diszkrimináció kevésbé kutatott terület, amely mindenképpen több figyelmet érdemelne a jelenleginél, legyen szó akár verbális, akár egyéb megjelenési formáiról. A hetero- és a homoszexuálisok aszexuálisokkal szembeni attitűdjeinek összehasonlításával sem próbálkozott még senki. Nincsenek adataink arra vonatkozóan sem, hogy az aszexuálisok rendelkeznek-e sztereotípiákkal az alloszexuálisokkal szemben, és amennyiben igen, ezek a sztereotípiák hogyan fejeződnek ki. Az aszexualitás tárgykörében használt angol és a magyar nyelvű terminusok összevetése is izgalmas feladatnak tűnik.

Az aszexualitás témakörében folytatott vizsgálatok nemcsak a szexuális kisebbségekkel szembeni előítéletek alaposabb megismeréséhez járulhatnak hozzá, hanem a verbális agressziót illető ismereteinket is gyarapíthatják.

7. Bibliográfia

ACT Aces 2020. *Asexual Experiences Survey. FINAL REPORT*

<https://www.docdroid.net/Zsq7pZz/act-aces-asexual-experiences-survey-final-report-pdf> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 20.]

ANTONSEN, AMY N., BROTTTO, LORI A., YULE, MORAG és ZDANIUK, BOZENA 2020. Ace and Aro: Understanding Differences in Romantic Attractions Among Persons Identifying as Asexual. *Archives of Sexual Behavior*

BOGAERT, ANTHONY FRANCIS 2004. Asexuality: Prevalence and Associated Factors in a National Probability Sample. *The Journal of Sex Research* 41(3): 279–287.

BOUMAN, WALTER PIERRE – MURJAN, SARAH 2015. Transgender – Living in a Gender Different from That Assigned at Birth. In: RICHARDS, CHRISTINA – BARKER, MEG JOHN szerk., *The Palgrave Handbook of the Psychology of Sexuality and Gender*. Palgrave Macmillan, London. 198–215.

BROTTTO, LORI ANNE – YULE, MORAG 2017. Asexuality: Sexual orientation, paraphilia, sexual dysfunction, or none of the above? *Archives of Sexual Behavior* 46(3): 619–627.

BUCCERI, JENNIFER M., CAPODILUPO, CHRISTINA M., ESQUILIN, MARTA, HOLDER, AISHA M. B., NADAL, KEVIN L., SUE, DERALD WING és TORINO, GINA C. 2007. Racial microaggressions in everyday life: Implications for clinical practice. *American Psychologist* 62(4): 271–286.

BUSS, DAVID M. – MESTON, CINDY MAY 2007. Why Humans Have Sex. *Archives of Sexual Behavior* 36: 477–507.

CAPODILUPO, CHRISTINA M. – SUE, DERALD WING 2012. Microaggressions in Counseling and Psychotherapy. In: SUE, DAVID – SUE, DERALD WING szerk., *Counseling the Culturally Diverse: Theory and Practice*. John Wiley & Sons. 346–398.

CAREW, JEAN V., PIERCE, CHESTER MIDDLEBROOK, PIERCE-GONZALEZ, DIANE és WILLS, DEBORAH 1977. An Experiment in Racism: TV Commercials. *Education and Urban Society* 10(1): 61–87.

CHASIN, C. J. DELUZIO 2013. Reconsidering asexuality and its radical potential. *Feminist Studies* 39(2): 405–426.

DAWSON, MATT, MCDONNELL, LIZ és SCOTT, SUSIE 2016. Negotiating the Boundaries of Intimacy: The Personal Lives of Asexual People. *The Sociological Review* 64(2): 349–365.

DECKER, JULIE SONDRÁ 2014. *The Invisible Orientation*. New York: Carrel Books.

DIAMOND, LISA M. 2003. What does sexual orientation orient? A biobehavioral model distinguishing romantic love and sexual desire. *Psychological Review* 110(1): 173–192.

- DIAMOND, LISA M. 2016. Sexual Fluidity in Male and Females. *Current Sexual Health Reports* 8: 249–256.
- EMENS, ELIZABETH FRANCIS 2014. Compulsory Sexuality. *Stanford Law Review* 66: 303–386.
- ENZLIN, PAUL, GIJS, LUK, T'SJOEN, GUY és VAN HOUDENHOVE, ELLEN 2014. Asexuality: Few facts, many questions. *Journal of Sex & Marital Therapy* 40(3): 175–192.
- FIELD, JULIA, JOHNSON, ANNE M., WADSWORTH, JANE és WELLINGS, KAYE 1994. *Sexual attitudes and lifestyles*. Oxford, England: Blackwell Scientific Publications.
- FOSTER, AASHA BRIANNA 2017. *Measuring Social Invisibility and Erasure: Development of the Asexual Microaggressions Scale*. Doktori disszertáció, Columbia Egyetem.
- GÖNEL, AYIŞIĞI HALE 2011. *Pansexual Identification in Online Communities: A Queer Sociological Study on Sexual Identification*. MA szakdolgozat, LUNDI Egyetem, Társadalomtudományi Kar.
- GUPTA, KRISTINA 2015. Compulsory Sexuality: Evaluating an Emerging Concept. *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 41(1): 131–154.
- HARVEY, LAURA – MCGEENEY, ESTER 2015. Cisgender – Living in the Gender Assigned at Birth. In: RICHARDS, CHRISTINA – BARKER, MEG JOHN szerk., *The Palgrave Handbook of the Psychology of Sexuality and Gender*. Palgrave Macmillan, London. 149–165.
- HEREK, GREGORY M. 2004. Beyond “Homophobia”: Thinking about sexual prejudice and stigma in the twenty-first century. *Sexuality Research and Social Policy* 1(2): 6–24.
- HORVÁTH MÁRK – LOVÁSZ ÁDÁM 2017. Kísérteties identitások: Queerség, aszexualitás és non-reprodukció. *Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat*: 1–23.
- HODSON, GORDON – MACINNIS, CARA C. 2012. Intergroup bias toward “Group X”: Evidence of prejudice, dehumanization, avoidance and discrimination against asexuals. *Group Processes and Intergroup Relations* 15: 725–743.
- <http://elle.hu/tarsadalom/2019/10/29/demiszexualitas-mit-jelent-ez-es-miben-mas-mint-az-aszexualitas/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]
- <http://wiki.asexuality.org/Aromantic> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 21.]
- http://wiki.asexuality.org/Sexual_orientation [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 21.]
- <http://www.whatisasexuality.com/outreach/glossary/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 6.]
- <https://aromantic.wikia.org/wiki/Alloromantic> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 24.]
- <https://aromantic.wikia.org/wiki/Lithromantic> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 16.]
- <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/panromantic> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 14.]

<https://drive.google.com/file/d/1cujBD1OZX31V0zbc4kzJzhvifIGUaurQ/view?usp=sharing>
[Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 21.]

<https://elizabethbrake.com/amatonormativity/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 20.]

<https://femina.hu/kapcsolat/aszexualis-emberek/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://geist.hu/az-aszexualitas/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Aszexualitás> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://kinseyinstitute.org/research/publications/kinsey-scale.php> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 3.]

<https://lgba.wikia.org/wiki/Allosexual> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 15.]

<https://mindsetpszichologia.hu/2017/04/24/aszexualitas-a-szexualitas-vilagaban/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://mogai.fandom.com/wiki/Asexuality> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 21.]

<https://napidoktor.hu/blog/miert-nem-vagyom-szexre-szerelmekkel-az-aszexualitas-okai/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://nlc.hu/csalad/20180323/aszexualis-no-vallomas/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://ridikul.hu/cikk/2019/06/28/igy-keruld-el-hogy-aszexualis-legyel/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://she.life.hu/nofilter/20180308-egy-aszexualis-ferfi-hazassaga-baranyai-kata.html> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

http://vaskarika.hu/hirek/reszletek/8722/aszexualitas_ne_hamarkodd_el_a_beskatulyazast/ [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

https://wellandfit.hu/wellness/2009-10/segitseg_aszexualis_vagyok__szakertoi_szemmel/ [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://www.asexuality.org> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 3.]

<https://www.asexuality.org/en/topic/176584-article-on-ace-erasure-from-1977/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 3.]

<https://www.asexuality.org/?q=attitudes.html> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 12.]

<https://www.asexuality.org/?q=grayarea> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://www.asexuality.org/?q=overview.html> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 3.]

<https://www.asexuality.org/?q=romanticorientation> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. március 21.]

<https://www.facebook.com/a.aces.page/photos/a.683566205015673/2670346116337662/?type=3&theater> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 7.]

<https://www.facebook.com/aszexhun/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 22.]

<https://www.facebook.com/aszexhun/photos/a.2134761720134124/2152838321659797/?type=3&theater> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 7.]

<https://www.facebook.com/groups/AszexualisKozosseg/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 22.]

<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Snowflake> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 20.]

<https://www.who.int/ageing/ageism/en/> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 20.]

INGRAHAM, CHRYS 2006. Thinking Straight, Acting Bent. Heteronormativity and Homosexuality. In: DAVIS, KATHY, EVANS, MARY és LORBER, JUDITH szerk., *Handbook of Gender and Women's Studies*. SAGE Publications Ltd, London. 307–321.

JOHNSON, MYRA T. 1977. Asexual and autoerotic women: two invisible groups. *The Sexually Oppressed*. 96–109.

MISITS ÉVA 2011. Aszexualitás diszkurzusok a magyar kibertérben. *Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat*: 125–137.

ORLANDO, LISA 1972. The Asexual Manifesto

RICH, ADRIENNE 1980. Compulsory Heterosexuality and Lesbian Existence. *Signs* 5(4): 631–660.

STORMS, MICHAEL D. 1980. Theories of sexual orientation. *Journal of Personality and Social Psychology* 38(5): 783–792.

8. Mellékletek

8.1. Egyes számú melléklet

Tájékoztató és beleegyezési nyilatkozat

Tisztelt Résztvevő!

Ön egy tudományos kutatásban vesz részt, amelynek vezetője Sulyok Viktória, az ELTE BTK Alkalmazott nyelvészet MA szak hallgatója. A vizsgálat alkalmával egy interjút szeretnénk felvenni önnel, ami másfél-két órát vesz igénybe. A kutatás során a magyarországi aszexuális közösséget vizsgáljuk, azt, hogy a Magyarországon élő aszexuálisok hogyan értékelik a többségi társadalom feléjük irányuló nyelvi megnyilvánulásait. Fontos tudnia, hogy a vizsgálatban való részvétel önkéntes és teljesen anonim, a résztvevőket semmilyen módon nem áll módunkban és szándékunkban azonosítani. Az interjú bármikor indoklás nélkül megszakítható. A kérdések megválaszolásakor nincsenek jó vagy rossz válaszok, a saját érzéseire, válaszaira vagyunk csak kíváncsiak.

Tájékoztatjuk, hogy szigorúan bizalmasan kezelünk minden olyan információt, amelyet a kutatás keretein belül gyűjtünk össze. A felvett interjút elektronikusan átírjuk, majd a hangfelvételt megsemmisítjük. Az elektronikus átíratot biztonságos számítógépen őrizzük a kutatás befejezése után öt évig, majd megsemmisítjük. A kutatás során nyert adatokat név nélkül dolgozzuk fel, így egyetlen résztvevő személyazonossága sem állapítható meg. A kutatás során kapott eredményeket egy szakdolgozat keretei között dolgozzuk fel, amelyről kívánságának megfelelően szóbeli vagy írásbeli tájékoztatást adunk. Kérjük, amennyiben elmúlt 18 éves, egyetért a fenti feltételekkel, és hozzájárul a kutatásban való részvételhez, ezt aláírásával igazolja!

A kutatásban való részvételem körülményeiről részletes tájékoztatást kaptam, a feltételekkel egyetérték, a részvételt vállalom:

Aláírás

Kelt: ..... 2020. .... hó ..... nap

8.2. Kettes számú melléklet

Interjúvázlat

Felvett adatok:

Nem

Születési év

Születési hely

Lakóhely

Foglalkozás

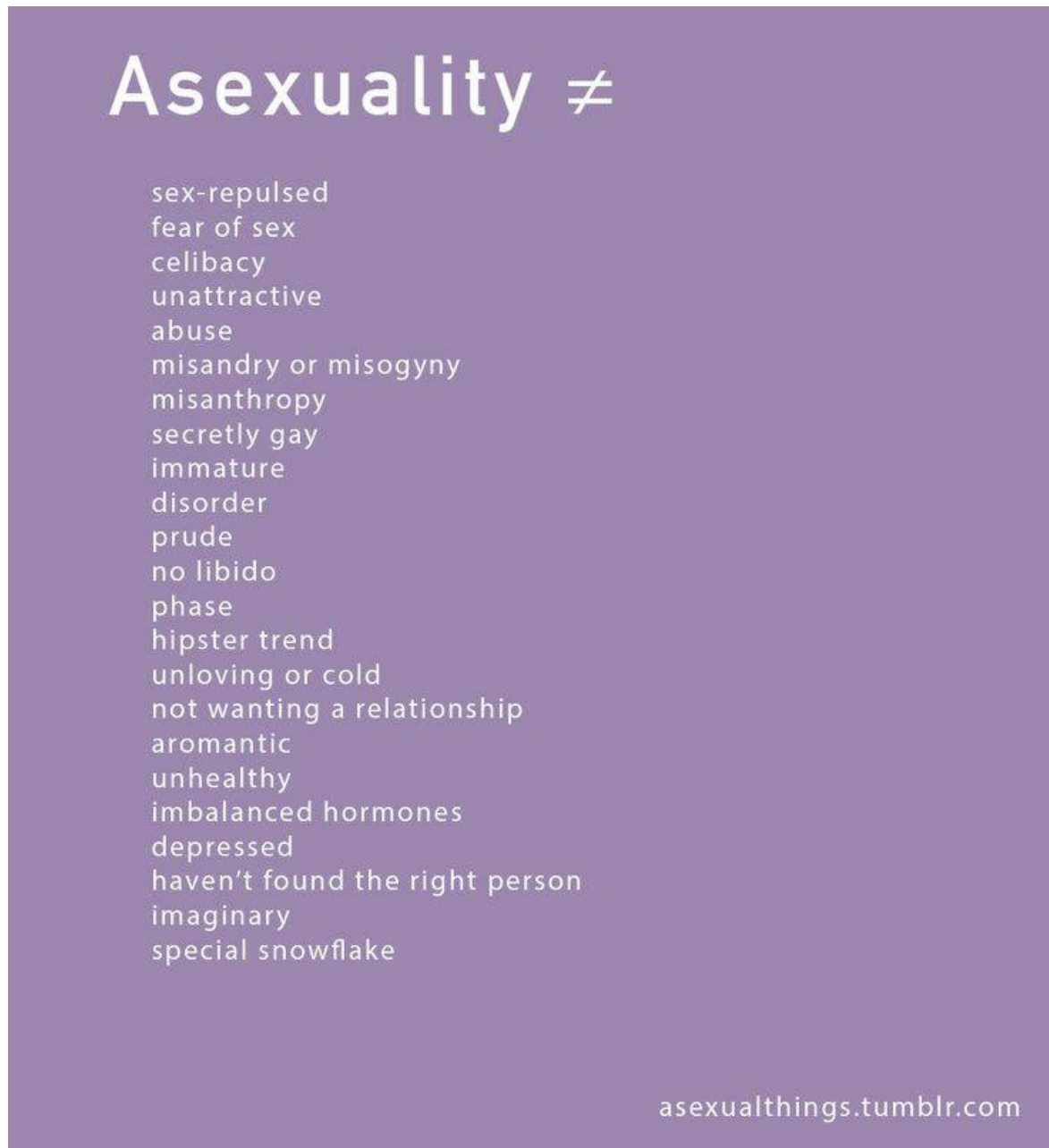
Kérdések:

1. Hogyan definiálja a szexuális irányultságát?
2. Mit jelent az ön számára az aszexualitás?
3. Mióta tudja magáról, hogy aszexualis?
4. Milyen érzések támadtak önben, amikor erre rájött?
5. Milyen érzései vannak az aszexualitással kapcsolatban?
6. Mennyire tartja a személyisége szerves részének az aszexualitását?
7. Mennyire befolyásolja az aszexualitása a mindennapjait?
8. Mennyire érzi magát az aszexualis közösség részének?
10. Mit jelentett az ön számára a Magyar Aszexualis Közösséghez való csatlakozás?
11. Előbújt bárkinek is? Ha igen, milyen körben bújt elő?
12. Hogyan élte meg az előbujást? Milyen reakciókat kapott?
13. Milyen reakciókat kapott egyéb összefüggésekben az aszexualitásával kapcsolatban?
14. Hogyan ítélné meg a pozitív, a negatív és a semleges reakciók arányát?
15. Van bármilyen egyéb megjegyzése vagy észrevétele, amelyre az interjú során nem tértünk ki?

8.3. Hármas számú melléklet

Az aszexualitás nem egyenlő az alábbiakkal

<https://www.facebook.com/a.aces.page/photos/a.683566205015673/2670346116337662/?type=3&theater> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 7.]

8.4. Négyes számú melléklet

Az aszexuális bingó angolul

B	I	N	G	O
That's a real shame because you're hot.	You must have been sexually abused as a child.	It's great that you're saving yourself.	You haven't met the right person.	You can't know you're asexual if you're a virgin.
If you tried it and didn't like it, you just did it wrong.	If you're sexually repulsed, you need therapy.	You're secretly gay.	Asexuality is an excuse for ugly people.	You can't be asexual if you masturbate.
You must have just gotten out of a bad relationship.	It's a phase. You'll grow out of it.	Get your hormones checked.	If it's really love, you'll want sex.	But humans are here to procreate!
The word for that is <i>abstinence</i> .	You'd be into sex if a hot celebrity propositioned you.	You must be a sociopath. Or a giant nerd.	You're just shy or scared. This is an excuse.	I could fix you—give me a chance!
You probably just never had an orgasm.	Everyone needs sex. You're repressing your desires.	You have no idea what you're missing.	So you think you're more "pure" than everyone else?	There's a pill for that.

Decker, Julie Sondra. 2014. *The Invisible Orientation*. New York: Carrel Books: 244.

8.5. Ötös számú melléklet

Az aszexuális bingó magyarul

♥ ♠ **Aszexuális** ♠ ♥

B I N G Ó

Kár, mert nagyon szexi vagy.	Gyerekkorodban biztosan szexuálisan zaklattak.	Szuper, hogy a nagy Ő-nek tartogatod magad.	Csak még nem találkoztál a megfelelő partnerrel.	Nem tudhatod, hogy aszexuális vagy, ha szűz vagy.
Ha kipróbáltad, és nem tetszett, akkor rosszul csináltad.	Ha undorodsz a szextől, terápiára van szükséged.	Titokban meleg vagy.	Az aszexualitás a csúnya emberek kifogása.	Nem lehetsz aszexuális, ha szoktál önkielégíteni.
Biztosan most ért véget egy rossz kapcsolatod.	Majd kinövöd.	Nézesd meg a hormonjaidat!	Ha tényleg szerelmes leszel, akkor majd akarsz szexelni.	De az emberek azért vannak, hogy szaporodjanak!
Ezt igazából „önmegtartóztatásnak” nevezik.	Nem lenne semmi kifogásod a szex ellen, ha kikezdené veled egy szexi sztár.	Tuti szociopata vagy. Vagy csak simán kocka.	Csak szégyenlős vagy, vagy félsz valamitől. Az aszexualitást csak kifogásnak használod.	Én meg tudnálak gyógyítani. Adj egy esélyt!
Biztos soha nem volt még orgazmusod.	Mindenkinek szüksége van szexre. Elnyomod a vágyaidat.	Fogalmad sincs, mit hagysz ki.	Azt hiszed, erkölcsösebb vagy mindenki másnál?	Erre már vannak gyógyszerek.

Forrás: juliesondradecker.blogspot.com/2014/09/asexual-bingo-on-salon.html Fordítás és design: Magyar Aszexuális Közösség

<https://www.facebook.com/aszexhun/photos/a.2134761720134124/2152838321659797/?type=3&theater> [Utolsó letöltés időpontja: 2020. április 7.]

Szakedolgozatomban a Magyarországon élő, magukat aszexualisként definiáló személyeket érő diszkrimináció nyelvi megjelenési formáival foglalkoztam. Arra voltam kíváncsi, hogy milyen előítéletekkel szembesülnek azok, akikről nem titkolják a szexuális irányultságukat, és előbújnak a környezetüknek. A kérdést egyrészt az egyetlen magyarországi aszexualis érdekvédelmi szervezet, a Magyar Aszexualis Közösség zárt Facebook-csoportjában és nyilvános Facebook-oldalán található posztok és kommentárok, másrészt tíz aszexualis személlyel lefolytatott félig strukturált interjú segítségével jártam körbe.

Megállapítottam, hogy azok az aszexualisok, akik vállalják mások előtt a szexuális irányultságukat, rendszeresen szembesülnek mikroagressziókkal, ami összefügg azzal, hogy a hetero- és amatonormatív többségi társadalom nincs tisztában az aszexualitás mibenlétével. A kutatás során arra is fény derült, hogy az előítéletek jelentősen megnehezítik az aszexualis személyek számára a szexuális irányultságuk elfogadását és felvállalását.

Kulcsszavak:

aszexualitás, diszkrimináció, verbális agresszió, mikroagressziók

In my Master's thesis, I investigated the linguistic manifestations of discrimination against individuals living in Hungary who define themselves as asexual. I was curious to know more about the prejudices faced by those who do not hide their sexual orientation and come out to people around them. I explored the issue with the help of posts and comments in the closed Facebook group and public Facebook page of Magyar Aszexuális Közösség (Asexual Hungary), the only Hungarian asexual advocacy organization, on the one hand, and by conducting semi-structured interviews with ten asexual individuals, on the other hand.

I have found that asexuals who disclose their sexual orientation to others regularly face microaggressions, which is related to the fact that the hetero- and amatonormative majority society is unaware of the nature of asexuality. The research also revealed that prejudices make it difficult for asexual individuals to accept their sexual orientation and disclose it to other people.

Keywords:

asexuality, discrimination, verbal abuse, microaggressions